Doğan Kardeş
ÇOCUK DERGİSİ

Kuruluşu: 23 Nisan 1945

•

Sayı: 501 - Aralık 1960

Fiatı: 125 kuruş

•

Aylık çocuk dergisi ✶ Sahibi: Kâzım Taşkent ✶ Yazı işlerini fiilen idare eden: Şükrü Enis Regü ✶ Yazı işleri bürosu: Galata, Kuledibi, İlkbelediye Caddesi, Küçükhendek sokağı No. 27, Kat 1 ✶ Mektup adresi: Posta Kutusu: 217 - Beyoğlu ✶ Yazı işleri için telefon: 44 74 37 - 44 05 39 ✶ Abone, posta ve banka havaleleri ve her türlü siparişler, Divanyolu Klodfarer Caddesi No. 7 de Doğan Kardeş Yayınevine yapılmalıdır ✶ Yayınevi ile mektuplaşma adresi: P. K. 1146 İstanbul ✶ Yayınevi telefonu: 27 34 54 ✶ Abone şartları: 12 sayı hesabiyle yıllık 10 lira ✶ Yurt dışı iki misli ✶ Adres değişikliği için 50 kuruşluk posta pulu gönderilmelidir ✶ Gelen yazılar, resimler basılsın basılmasın sahibine geri verilmez ✶ Basıldığı yer: Doğan Kardeş Yayınları A. Ş.

Dergimiz «Basın Ahlâk Yasası»na uymayı taahhüt etmiştir.

Doğan Kardeş Dergisi ve kitapları
YAPI ve KREDİ BANKASI
nın kültür hizmetlerinden biridir.

Çok Sevindik!

Doğan Kardeş'in 500. sayısının çıkması münasebetiyle İstanbul Millî Eğitim Müdürlüğünden aşağıdaki mektubu aldık. Çalışmalarımıza yeni bir şevk ve hız verecek olan bu çok ince anlayış için eğitim ailesine candan teşekkürlerimizi sunarız.

DOĞAN KARDEŞ YAYINLARI A. Ş. MÜDÜRLÜĞÜNE

Çocuk edebiyatı alanındaki çok değerli eğitsel yayınları ile, çocuklarımızın bilgi ve görgü ufkunu gün geçtikçe genişleten, okuma zevk ve heveslerini artırıp onlara daima iyi, daima güzel kitap ve yazıları arama, bulma ve severek okuma alışkanlıkları kazandırmayı gaye edinerek; bu yönlerdeki faydalı ve verimli çalışmaları ile çocuk eğitiminde öğretmenlerimizle, ana ve babalara gerçekten yardımcı olan Doğan Kardeş Müessesesine her zaman için teşekkürü borç bilir, ayrıca, Doğan Kardeş Çocuk Dergisinin 16 ncı yaşına girmiş ve 500-üncü sayısını yayınlamak bahtiyarlığına erişmiş bulunmasından dolayı duyduğumuz sevinçle de İstanbul Millî Eğitim ailesi adına tebriklerimizi arzederiz. 1/XI/1960

İstanbul Millî Eğitim Müdürü a.
Vahdi Yümer

☆

CANDAN TEŞEKKÜR

500. sayımız münasebetiyle birçok kıymetbilir anababalardan, öğretmenlerden, okuyuculardan tebrik mektupları aldık.

Ayrıca, tarih sırasiyle, Milliyet gazetesinde Ulunay, Yeni İstanbul'da Fikret Âdil, Cumhuriyet'te Hasan Âli Ediz, Dünya'da Bedii Faik, Yeni Sabah'ta Nezihe Araz kaliteli çocuk yayınları yapmak yolundaki gayretlerimizi teşvik edici yazılarla çalışmalarımıza yeni bir hız verdiler. Hepsine en candan teşekkürlerimizi sunarız.

☆

Yeni kitabımız : WILHELM TELL

Doğan Kardeş Yayınevi bu ay çok güzel bir kitap yayınladı: **Wilhelm Tell.** Baştan sona kadar merak ve heyecanla okuyacağınız bu kahramanlık romanını bütün kardeşlerimize tavsiye ederiz. Renkli, resimli, bez ciltli, fiyatı 10 lira.

Dickens

«Mayflower» yolcuları kendi başına idare ilkesine ve eşitlik ve adalet esaslarına bağlılık andını imzalıyorlar.

Büyük Bir Devletin Doğuş Hikâyesi

EN büyük nehirler bile bazan küçük bir kaynaktan doğar. Sonra iki yanından gelip karışan sularla büyüye büyüye ilerler ve nihayet koca bir nehir olur. Meselâ Mississipi böyledir. Bugün dünyanın en kudretli devleti sayılan Amerika Birleşik Devletlerinin doğuşu ve büyümesi böyle bir büyük nehrin gelişmesine benzetilebilir.

Bundan 340 yıl önce, bu aylarda Atlantik ortasında küçük bir gemi, ters bir hava içinde, dağ gibi dalgalarla güreşerek ilerlemeğe çabalıyordu. Şiir gibi bir adı vardı bu geminin: **Mayflower**, Türkçesi Mayısçiçeği. İçinde 102 can taşıyordu: 78 erkek, 24 kadın. Bunlar 1620 Eylülünün 6. günü İngilterede Plymouth limanından kalkmışlardı. Amerika'ya gidiyorlardı. Memleketlerinde inanç hürriyetlerine yapılan baskıdan kaçıyorlardı. Amerika'da bir koloni kurmak için kıraldan fermanla aldıkları geniş topraklara yerleşecekler, orada kendilerine ve kendileri gibi olanlara yeni bir hürriyet yurdu kuracaklardı.

Yolculuk pek zahmetli oldu ve uzun sürdü. Nihayet üç buçuk ay sonra, 21 Aralıkta **Mayflower** gemisi, şimdi Boston şehrinin bulunduğu yerin kuzeyinde bir koyda demirledi. Yolcular karaya çıkmadan önce bir ant imzaladılar: «Mayflower Andı» diye tarihe geçen bu kâğıdı imzalayanlar ancak adaleti ve eşitliği koruyacak bir idare kuracaklarına ve ancak böyle kanunlara itaat edeceklerine söz verdiler.

Birleşik Amerika tarihinde erkekleri **Pilgrim Fathers** (seyyah babalar) diye ünlenmiş olan bu hürriyet göçmenleri, erkeği ve kadını ile, son derece dürüst ahlâklı, sert karakterli, azimli, çalışkan ve cesur insanlardı. Hürriyeti her şeyin üstünde tutarlar ve insan ruhunun ancak hürriyet içinde gelişeceğine inanırlardı.

Yerleşecekleri topraklarda iklim sertti, kışlar pek şiddetli olurdu. Fakat seyyah babalar ürkmediler, hemen kolları sıvayıp işe koyuldular. Boş topraklara yerleşebilmek için tarla açmaktan ev yapmağa varıncaya kadar işlere gerek olan alet ve avadanları yanlarında getirmişlerdi. İlk şiddetli kışı hayli zorlukla geçirdiler. Ertesi yıl harmanda iyi mahsul kaldırdılar ve bunu bir Şükran töreni ile kutladılar. Şimdi Amerikalıların gelenek bayramları arasında yer alan ve her yıl törenle kutlanan Şükran Günü işte bu ilk harmanın hâtırasıdır.

«Seyyah Babalar» sonradan gelen, kendileri ile aynı imanda göçmenlerle birlikte kendi hürriyet anlayışlarına göre bir koloni hükümeti kurdular ve yurtlarını kendi inançlarına göre idare ettiler. Adına da Plymouth Kolonisi dediler.

Bundan önce 1607 yılında

gene hür bir idare kurmak amacı ile İngiltere'den Amerika'ya gelen göçmenler tarafından başka bir koloni kurulmuştu. Sonraları daha başkaları da kuruldu. Böylece XVII. asır ortalarında Atlantik sahillerinde ve oralara yakın yerlerde 13 koloni kurulmuş bulunuyordu. Bunların her biri kendi halkı tarafından, kendi anlayış ve inançlarına göre idare ediliyordu. Her birinin yasama meclisleri, yürütme organları ve mahkemeleri vardı. Meclis üyeleri, idare adamları ile hâkimler hep halk tarafından seçilerek iş başına geçerlerdi.

Koloniler zamanla büyüdüler ve nüfusları arttı. Gemicilik, kuzeyde sanayi ve ticaret, güneyde tarım (en çok mısır ve pamukla tütün) iyice gelişti.

Koloniler kendi kendilerini idare ederlerdi, fakat hepsi de İngiliz Kıralına ve Hükümetine bağlı idiler, kırala vergi verirlerdi. Halkın dili İngilizce, kültürleri de İngiliz kültürü idi. Az zamanda ilimde, felsefede, politikada ve askerlikte çok ilerlemişlerdi. XVIII. asrın ikinci yarısında aralarında Franklin gibi, Jefferson, Washington v.s. gibi büyük adamlar, değerli şair ve edipler yetişmişti. Üniversiteleri vardı. Gazete ve dergileri çıkıyordu. Dil ve kültür birliği vardı, ama koloniler halkı artık kendilerini «Amerikalı» diye İngilizden ayrı bir millet saymakta idiler. O asır ortalarında kolonilerle İngilterenin arası açılmaya başlıyordu. Hele, sonraları aklını büsbütün kaybeden, Kıral III. George ile hükümetinin «dediğim dedik» inadına dayanan kötü idaresi koloniler üzerinde pek ağır basıyordu. Kıral ikide birde vergileri arttırıyordu. Nihayet koloniler «Londra'da Parlamentoda bizim de millet vekillerimiz bulunmadıkça vergi vermiyeceğiz» diye dayattılar. Koloniler halkı yer yer ayaklandı, Kıral bunlara karşı asker gönderdi. Böylece koloniler ile İngiliz Kırallığı arasında savaşlar başladı. Koloni kuvvetlerinin başına geçen Washington, kıralın ordularını her yerde mağlûp ediyordu.

Amerikanın bağımsızlık harbi bu suretle gelişti. Koloniler 1776 da her biri kendi iç işlerinde bağımsız bir devlet gibi kalmakla beraber hepsi birden antlaşıp birleşik bir devlet olmak üzere bir beyanname ile bağımsızlıklarını ilân ettiler. Kıralın orduları yenildi. Kıral ve hükümeti koloni topraklarından elini çekti.

Zaferden sonra Anayasa ilân edildi. Zamanın en değerli ilim, felsefe, hukuk ve politika adamları tarafından yapılmış olan bu anayasa dünyada tam mânası ile demokratik ve lâik ilk anayasadır.

George Washington 1789 da, ilk Cumhurbaşkanı seçildi.

İşte XIX asırda Pasifik sahillerine kadar yayılarak XX. asırda iki okyanus arasında dünyanın en kudretli demokratik devleti olan Amerika Birleşik Devletleri böyle doğmuş ve büyümüştür.

A. B.

«Mayflower» yolcuları sağ salim karaya çıktıkları için Tanrıya şükrediyorlar.

Tatil Yarışmamızı kazanan şiir, yazı, ve resimlerden birkaçı

Tülây Vrana
Şiir yarışmamızı kazandı

AĞACIN ŞARKISI

Rüzgâr esiyor nazlı nazlı,
Rüzgâr ağacın içine işliyor
Ağustos böceğine benziyor ağaç,
Rüzgârla beraber şarkı söylüyor.

Ne güzel bir hışırtı
İçim kıvanç doluyor,
Yapraklar kımıldıyor hafif hafif
Ağaç derin derin nefes alıyor.

İstiyorum ki ağaç hergün şarkı söylesin,
Benimle beraber onu herkes dinlesin
Herkes işitsin, herkes duysun bu sesi
Hiç kaybolmasın insanların neşesi.

Tülây VRANA

Mine Aydın
Şiir yarışmamızı kazandı

TAVUS KUŞU

I

Tavus kuşu kanatlarını açar
Açar kanatlarını yelpaze gibi
Üstünde güller var güller

Tavus kuşunun kanatları renk renk
Başında tacı masmavi
Ayağına bakar ağlar

Çırpma kanatlarını
Güzel kanatların
Dökülmesin kanatların

II

Tavus kuşu kanatlarını açar
Çırpma, dökülmesin, kanatlarını
Beni görünce açar kanatlarını

Döner döner Sultan gibi gezersin
Kanatlarını beni görünce aç
Güzel tavus kuşum

Çırpma kanatlarını
Ayaklarına bakma
Ağlama.

Mine AYDIN

Alev Konuşur
Şiir yarışmamızı kazandı

HÜRRİYET KAHRAMANLARI

Coptan felç gelenler var
Kurşundan ölenler var
Kendini kaybedenler var
Korkudan ölenler yok...

Alev KONUŞUR

ÇİFTLİKTE BİR YAZ GÜNÜ

Bir tatil gününde annemin arkadaşlarıyla bir ahpabımızın çiftliklerine gittik. Orada benim gibi birçok çocuk vardı. Biraz dinlendikten sonra saklambaç, köşe kapmaca oynadık, bir hayli yorulduk. O zaman etrafıma bakındım. Şirin bir oğlak oradan oraya zıplayıp duruyordu. Yanına koştum, sıkıca yakaladım, kucağıma oturttum, çırpınmadan rahatça oturdu, arada bir uzun kulaklarını sallıyordu. Onu doya doya okşadım, ama birden bire kollarımdan sıyrıldı, sıçrayarak gözden kayboldu. Ne tarafa saptı diye aranırken ahır kapısının önüne gelmişim. Orada kocaman bir atla iri iri öküzler, bir de inek vardı. Bazısı başlarını ağır ağır çevirip bana baktılar. Toslıyacaklar diye korktum, başka bir tarafa döndüm.

Tam o sırada ev kapısının önünde kurulmuş güzel bir çay sofrası gördüm. Ev sahibi bizi çağırdı. Arkadaşlarımla payımıza düşen kahvaltıyı aldık, evin yan tarafında boş duran bir yük arabasına tırmandık, karnımızı güzelce doyurduk.

Oradaki arkadaşlardan birinin güzel bir bisikleti vardı. Beni de bindirdi, sonra bir köşeye çekildim, düşündüm: uzun zamandır ben de iki tekerlekli bir bisikletim olsun isterdim. Ama ona bir türlü kavuşamıyordum. İmrene imrene arkadaşımın gidiş gelişlerini seyrettim, sonra herkes benim öyle dalgın bir köşede oturduğumu görmesin diye yerimden kalktım. Bir de ne göreyim? Beyaz bir tavuk, minicik civcivleriyle bana doğru gelmiyor mu? Eğildim, birini yavaş yavaş elime aldım. Yumuşacık sarı bir yumak gibiydi. Okşarken tüylerinin arasından kalbinin küt küt vurduğunu duyuyordum. Annesi kızgın gibiydi, hemen civcivi yere bıraktım.

Vakit geç olmuştu, ev sahiplerini selâmladık, evimize döndük.

Gece yatarken Allaha benim de bir bisikletim olsun diye dua ettim. Rüyamda gü-

İrem Orhon
Resim yarışmamızı kazandı

Nevbahar Aksoy
Şiir ve resim yarışmamızı kazandı

EV

Sen koruyucusun
Bizim yuvamızsın
Seni çok severiz
Kapın var
Penceren var
Kış günleri bizi korursun
Sen olmasan biz yaşıyamayız
Senin etrafında ağaçlar
Ne güzel bahçen var.

Nevbahar AKSOY

İrem Orhon bu resmi ile yarışmamızı kazandı

zel çiçekli bir bahçede bisikletle dolaştığımı gördüm. Uyanıp da kendimi yatakta bulunca çok üzüldüm. Kahvaltıya oturduğumda gördüğüm rüyayı düşüne düşüne derin hayallere daldım.

Ayşe Füsun ARIKAN

★

YARALI GÜVERCİN

Soğuk, yağmurlu bir kış günüydü. Biz odada oturuyor, anneannem yemek hazırlıyordu. Ben de o gün kuşlara yem vermeyi unutmuşum, anneannem bir aralık tavuklara yem vermek için dışarı çıktı. Bir de ne görsün? Bir güvercin tavukların yemlerinden yemeğe kalkmış, zavallıcık tavukların hücumuna uğramış. Tavuklar gagalaya gagalaya sırtının tüylerini kopararak kanatmışlar. Anneannem güvercini bize getirdi. Hemen merhem sürdük, çok acımıştım. Öyle ya, birisi beni gagalasa veyahut ayağının altında çiğnese hoşuma gider mi? 3 - 4 gün bizde kaldı. Bir gün akşam yemeği yedikten sonra, odaya girdim, kuş yok. Aradım, taradım bulamadım. Perdeyi çekerken bir şeye takıldı. Yukarıya baktım, kuş korneje konmuş, keyifli keyifli oturuyor, o gece orada uyudu, onun eski yeri banyoda bir sandıktı.

Bir gün de uçma talimleri yaparken sobanın borusuna kondu; yanacak diye öyle korkmuştuk ki...

Bir gün de babam sigara dumanları uçsun diye pencereyi araladı. O arada kuş dışarı çıktı. Birkaç arkadaşı gelip onu ayarttılar. Ve uçtular. Bir elektrik direğine kondu ve bizi seyretmeğe başladı. Galiba hâlâ da balkonda verdiğim yemleri yiyor.

İlker AKKURT

Bilge Erengül: Şiir yarışmamızı kazandı.
Bu kardeş geçen yıl Doğan Kardeş müsameresinde piyano çalmıştı.

KARPUZ ÇEKİRDEKLERİ

Yarıldı koca göbek,
Çıktı bir sürü bebek,
Kimi arap, kimi beyaz
Ele avuca sığmaz
Cici bici çekirdekler.

Seveyim dedim onları,
Kaçıştılar sağa, sola.
Derken tuttum birini,
Sıktım iyice belini
Fırladı çarptı burnuma,
Ah yaramaz çekirdek ah!

Bilge ERENGÜL

DİKKAT: Tatil Yarışmamızı kazanan kardeşlerden bazıları bize hâlâ ev adresleriyle birer fotoğraflarını göndermediler. Bir hafta içinde yollamalarını tekrar rica ederiz.

Filiz Başaran
Resim yarışmamızı kazandı

Filiz Başaran'ın yarışmamızı kazanan resmi

KARAGÖZ OYNUYORUZ

Karagözcük Babasıyla neler konuştu?

Karagözcük — Babacığım sen bugün Yassıada'ya gittin değil mi?

Karagöz — Evet oğlum.

Karagözcük — Çok yorgun görünüyorsun.

Karagöz — Öyle yavrum, çok yorgunum.

Karagözcük — Çok mu yürüdün?

Karagöz — Hayır evlâdım, hemen hemen hiç yürümedim.

Karagözcük — Peki öyleyse neden yoruldun öyle?

Karagöz — İnsan yalnız yürüyünce mi yorulur? Benim yorgunluğum ruh yorgunluğu. İnsanın yalnız vücudu yorulmaz, ruhu da yorulur.

Karagözcük — İnsanın ruhu neden yorulur babacığım?

Karagöz — İnsanın ruhu sıkıntıdan, üzüntüden, acıdan, dertten, daha ne bileyim ben, birçok şeyden yorulur işte...

Karagözcük — Ne vardı Yassıada'da seni bu kadar üzüp yoran?

Karagöz — Bunu sana anlatmak çok güç yavrum.

Karagözcük — Kuzum anlat, babacığım.

Karagöz — Yassıada'da yavrum, Türk milletinin büyük, çok acı bir dramı oynanıyor.

Karagözcük — Anlat, anlat nasıl?

Karagöz — Nasıl anlatayım bunu sana bilmem ki...

Karagözcük — Sen anlat, ben anlamağa çalışırım babacığım. Çok merak ediyorum.

Karagöz — Anlaşıldı, kurtuluş yok. Bak, dinle oğlum: Bazı meslekler vardır, onlar insandan yalnız sevgi, fedakârlık, vazife aşkı isterler. Meselâ, askerlik, öğretmenlik, hemşirelik gibi. Bu meslekleri seçenler, daha ziyade memlekete, millete hizmet etmek için çalışırlar. Onların en büyük zevkleri memlekete, millete faydalı olmaktır. Politika hayatına atılanlar da tıpkı askerler, öğretmenler, hemşireler gibi büyük hizmet aşkıyla çalışmak zorundadırlar. Öyle çalışırlarsa, memleketi iyi idare edebilirler. Vatandaşları memnun bırakırlar. Tarih de onları hayırla anar. Böyle yapmayıp da kendilerini hırsa kaptırırlarsa, o vakit gözleri kararır, başları döner, yanlış yollara saparlar. İşte yavrum, bu Yassıada mahkemesi, devlet işlerinin bir hizmet ve vazife savaşı olduğunu unutanların dâvasıdır. Bu işleri anlamak için sen daha çok küçüksün yavrum. Ben de bugün çok yorgunum. Şimdi sen bana anlat bakayım, Çocuk Kitap Haftasında ne yaptın?

Karagözcük — Öğretmenimiz bizi kitap sergilerine götürdü. Aman babacığım ne güzel kitaplar gördük sorma. Çoğu ama yabancı dillerde yazılmıştı.

Karagöz — Anlamadım...

Karagözcük — Bu sergilere yabancılar da katılmışlar. Meselâ, Almanlar, Amerikalılar, Fransızlar, İngilizler, İtalyanlar da kendi memleketlerinde çıkan en güzel çocuk kitaplarını sermişler. Aman görme babacığım ne güzel kitaplar, biribirinden çekici... Ağzımın suyu aktı. Onları görünce bir yabancı dil öğrenmeye iyice ahdettim. Öğreneceğim ve o kitapları alıp ben de okuyacağım.

Karagöz — Aferin sana yavrum. Bizim Türkçe çocuk kitaplarından ne haber? Sen onu anlat bakayım bana...

Karagözcük — Bizim kitapların en güzelleri Doğan Kardeş kitaplarıydı babacığım. O imrendiğim yabancı kitaplara benzeyen kitaplar.

Karagöz — Başka güzel kitap basan, yayan yok mu?

Karagözcük — Bir de Bir Yayınevinin kitaplarını beğendim babacığım.

Karagöz — Oh, hele şükür, demek Doğan Kardeşten başka güzel kitaplar yayan kitapevleri de kurulmaya başladı demek. Buna çok sevindim.

Karagözcük — Ben de babacığım.

Karagöz — Doğan Kardeş'in 500. sayısı münasebetiyle gazetelerde çıkan tebrik yazılarını gördün mü?

Karagözcük — Hayır babacığım.

Karagöz — Ya... Meselâ Dünya gezetesinde Bedîî Faık, Cumhuriyet gazetesinde Hasan Âli Ediz, Milliyet gazetesinde Ulunay, Yenisabah'da Nezihe Araz, Yeni İstanbul'da Fikret Âdil, Doğan Kardeş Dergisi ve kitapları için çok güzel yazılar yazdılar. Benim de göğsüm kabardı. Haydi bakalım şimdi çok gevezelik ettik sen git odana da derslerine çalış.

Adalet Çanı

ATRİ, İtalya'da küçük bir şehirdir. Dimdik bir dağın yamacına kurulmuştur. Bu şehre ait eski zamanlardan kalmış ibret verici bir masal vardır.

Çok eski bir zamanda Atri kıralı memleketine çok büyük, güzel bir çan getirtip pazar yerinin ortasındaki kuleye astırdı. Çana yere kadar inen bir ip bağlanmıştı. Küçük bir çocuk bile bu ipi çekerek çanı çalabilecekti.

Bir tatil günü bütün şehir halkı çanı görmek için meydanı doldurdu. Çan, kulede pırıl pırıl parlıyordu. Kıral da meydana gelerek halkla konuştu.

— Bu güzel çanı görüyor musunuz, dedi. Bu, «adalet çanı» dır. Sizin çanınızdır. Her biriniz başınız sıkılınca, haksızlığa uğrayınca adaletin yerini bulması için şu ipi çekip çanı çalabilirsiniz. Çan sesleri duyulunca şehrin hâkimler kurulu bir anda toplanacak, dâvanıza bakacak. Böylece Atri şehrinde herkes hakkını arayabilecek. Zengin, fakir, genç, ihtiyar, kim olursa olsun her istiyen bu haktan faydalanabilir. Yalnız bir derdiniz olmadan, haksızlığa uğramadan boşu boşuna çanı çalmaya kalkışmayın. Böyle yapanlara ağır cezalar verilecektir.

Aradan yıllar geçti. Kıral sözünü tutmuştu. Pazar meydanındaki çan birçok sefer çalındı. Yargıçlar toplanıp adaleti yerine getirdiler, kötülük yapanları cezalandırdılar. Yıllar sonra çanın ipi eskimeye başladı. Ucu parça parça ayrıldı. Boyu o kadar kısalmıştı ki, çok uzun boylu bir adam bile güçlükle yetişebiliyordu. Hâkimler bir gün aralarında bu meseleyi konuştular.

— Bu böyle devam edemez, dediler. Eğer bir çocuk haksızlık görürse çanın ipini çekemiyecek. Oysaki kıralımız adalet çanından herkesin faydalanabileceğini söylemişti.

Çanın ipini uzatacaklardı. Yere kadar inmesi gerekiyordu. Ama ne yazık ki, o devirde Atri'de ip yoktu. Başka bir memleketten ip getirtilmesi günlerce sürerdi. İp gelinceye kadar şehirde büyük bir haksızlık olursa ne yapacaklardı? Haksızlığa uğrayan çanı çalamazsa yargıçların bundan nasıl haberi olacaktı? Şehirdeki akıllı adamlardan biri bu işe bir çare buldu.

— Ben ipin ucuna bir şey bağlarım, dedi.

Bahçesinden uzun bir asma dalı koparıp getirdi.

CUMHURİYET

Devrimler bağrında yeşerdi,
Boy verdi, dal sürdü, köklendi;
Senin adınla taçlandı Anadolu,
Oldu, Türkiye Cumhuriyeti.

Hür insanların memleketi!
Adınla yücelttin devleti,
Seninle tattık Hürriyeti
Seninle yürüttük Devrimleri...

Seninle Türklüğün saadeti,
Seninle Cumhuriyet!
Seninle hür olduk, Millet olduk bugün,
Ey Türk: «Çalış, Güven, Öğün.»

Nadir GÜL

Çanın altına bir merdiven koyarak asma dalını ipe bağladı. Dal, üstündeki yaprak ve filizleriyle yere kadar uzanıyordu. Yargıçlar çanın ipinin yeni aldığı şekli çok beğendiler. «Biraz da böyle kullanalım» dediler.

Şehrin dış mahallelerinden birinde vaktiyle görmüş geçirmiş bir adam yaşıyordu. Gençliğinde orduda zaferden zafere koşmuş, büyük kahramanlıklar göstermişti. Bir de sayısız tehlikelere onunla birlikte göğüs geren güzel bir atı vardı. Zamanla at da efendisi gibi ihtiyarlamıştı. Adam hayvana hiç bakmıyordu. Artık eski kahramanlıklarını, cesaretini unutmuş, kendi rahatından başka hiçbir şey düşünmez olmuştu. Çok hasisti. Atından başka her şeyini satarak altına çevirmişti. Onun için şehrin dışında eski bir kulübede basit bir şekilde yaşıyordu. Altınlarını taparcasına severdi. Her gün altınlarını sayar, bunların sayısını artırabilmenin yollarını arardı. Atı ahırda soğuk ve açlıktan ölmek üzereydi. Adam :

— Bu tembel attan bıktım artık, diyordu. Hiçbir işe yaramıyor. Satmaya kalksam para etmiyecek. İyisi mi salıvereyim gitsin. Kendi başının çaresine baksın. Açlıktan ölse bile umurumda değil.

Böylece zavallı hayvan kapı dışarı edildi. Dağın çorak yamacında, yol kenarlarında ne bulursa onlarla karnını doyurmaya çalışıyordu. Bir deri bir kemik kalmıştı. Tozlu yollarda bulduğu bir tutam ot bile onu sevindiriyordu. Geçerken haylaz çocuklar onu taşa tutuyor, sokak köpekleri havlayarak peşinden koşuyordu. Haline acıyıp yardım eden bir kimse yoktu.

Sıcak bir gün öğleden sonra, herkesin evine çekildiği bir sırada atın yolu Atri şehrinin pazar meydanına düştü. Adalet çanının altında kimsecikler yoktu. İpten sarkan asma dalının yaprak ve filizleri hâlâ yemyeşil duruyordu. Bunları görünce atın ağzının suyu aktı. Açlıktan ölmek üzere olan bir hayvan böyle bir ziyafeti rüyasında bile göremezdi. Boynunu uzatıp birkaç yaprağı ağzına doldurdu. Koparmak için kuvvetle çekince çan çalmaya başladı. Şehirde bunu duymayan kalmadı. Yargıçlar bir anda toplanıp çanın altına geldiler. Herkesin dinlenmek için evine çekildiği öyle sıcak bir günde çanı çalanın kim olduğunu merak ediyorlardı. Çanın altında asma yapraklarını yiyen sıska bir at görünce çok şaşırdılar. Yalnız içlerinden biri :

— Ben bu atı tanıdım, dedi. Cimri adamın atı. Hayvan hakkını istemeye gelmiştir. Sahibi ona bakmıyor.

Pazar meydanında bir kalabalık toplanmıştı. Herkes at için şahitlik etmeye, efendisinin altınlarını sayarken onu nasıl kapı dışarı edip aç bıraktığını yargıçlara anlatmaya hazırdı. Çok geçmeden cimri de meydana getirildi. Yargıçlar ona :

— Bu at yıllardır senin hizmetinde bulunmuş. Bunun karşılığında sen ona iyi bakmamış, aç bırakmışsın, dediler. Servetini bile bu zavallı hayvanın yardımıyla kazanmışsın. Bu sebepten altınlarının yarısını atına vereceksin. Ona yeşil bir çayır alınacak, iyi bir ahır yaptırılacak. Hayvan ölünceye kadar bakılıp beslenecek.

Cimri boynunu büktü. Adalete karşı gelemezdi. Halk ise sevinç içinde bağırıp çağırıyordu. Adalet bundan sonra hayvanlara bile haksızlık yapılmasına engel olacaktı.

Semra ÖZİN

Bahçedeki Kulübe

GÜNDÜZ ile Nevin babalarının peşinden bodrum katına indiler. Adamcağızın yüzünde, hoşlarına gidecek bir iş yapacağını gösteren bir ifade vardı.

Babaları, çeşitli aletleri koydukları dolabı açtı, bir testere çıkardı. Bir de çekiç almak için elini uzatınca, hayretle :

— Çekiç nereye gitmiş, diye söylendi. Buradan çekici en son hanginiz aldınız?

Gündüz :

— Ben geçen gün bir kere almıştım, diye cevap verdi.

— Hadi yavrum, git getir öyleyse. Bir daha buradan bir şey alınca yerine koymayı unutma.

Gündüz koşarak çekici bulmaya gitti. Babası birkaç tahta alıp arka bahçeye çıktı. Gündüz geri döndüğü zaman yüzü kıpkırmızı olmuştu.

— Çekici bulamadım.

Babası :

— İşte bu olmadı, dedi. Bir şey yapmak istiyordum, ama çekiç olmazsa çakamam.

— Öyleyse başka bir çekiç alalım.

— Pekâlâ. Yalnız ben ikinci defa çekiç parası veremem. Çekici kim kaybettiyse yenisini o almalı.

Gündüz biraz düşündükten sonra :

— Hakkınız var babacığım, dedi. Ben biriktirdiğim parayla alırım.

Çok geçmeden üçü birden sokağa çıktılar. Yolda Nevin sordu :

— Babacığım çekiç olsaydı ne yapacaktınız?

— Bahçeye küçük bir kulübe. Köpek kulübesi...

Çocuklar hayretle bu sözleri tekrarladılar.

— Köpek kulübesi mi? Şaka söylüyorsunuz galiba. Bizim köpeğimiz yok ki...

Babaları :

— Orası öyle, diyerek lâfı kesti. Sonra ilâve etti: Çocuklar unutturmayın da çizgili boya alayım.

Gündüz gülmeye başladı :

— Çizgili boya olur mu hiç? Babamın bugün şakacılığı üstünde.

Babası gülümsiyerek :

— Görürsünüz, dedi.

Nevin bir dükkândan iki kutu yağlı boya, Gündüz de bir çekiç aldı.

Eve döndükleri zaman babaları köpek kulübesini yapmaya başladı. Çocuklar onu merakla seyrediyorlardı. Kulübenin yapılması bitince damına birkaç parmak aralıkla çizgiler çizdi. Bunların içini bir kırmızı bir yeşil olmak üzere boyadı. Kapının iki yanına yeşil saplı kırmızı çiçekler yaptı. Köpeğin adını yazmak için kapının üstünde boş yer bıraktı. Gündüz kulübeyi çok beğenmişti.

— Çizgili boyanın ne olduğunu şimdi anladık, dedi. Kulübe çok güzel oldu, ama ne yazık ki içine koyacak köpeğimiz yok!...

Babası gururla :

— Görüyorsunuz ya, marangozluğuma diyecek yok çocuklar, dedi. Gündüz, aletleri yerine koy.

Ertesi günü kulübenin yanında küçük bir bahçe bırakarak etrafını telle çevirmeye karar verdiler. Diktikleri kazıklara teli çakmak için çekiç lâzım oldu. Babaları bodruma inip alet dolabını açtı. Çocuklara :

— Buraya bakın, diye seslendi. Yeni çekicimiz yerinde yok. Hanginiz aldınız?

Nevin kızararak :

— Ben aldım, dedi. Bebek arabamın tekerleğini çaktım. Şimdi getiririm.

Nevin çekici bulmaya gidince babası tenekeden küçük küçük yuvarlaklar kesti. Bunlara birer delik açtı. Ayrı ayrı küçük ipler geçirip düğümledi. İkiye ayırıp üstlerine çocukların adlarının baş harfleri olan «N» ve «G» harflerini yazdı.

Elinde çekiçle dönen Nevin :

— Bunlar ne, diye sordu.

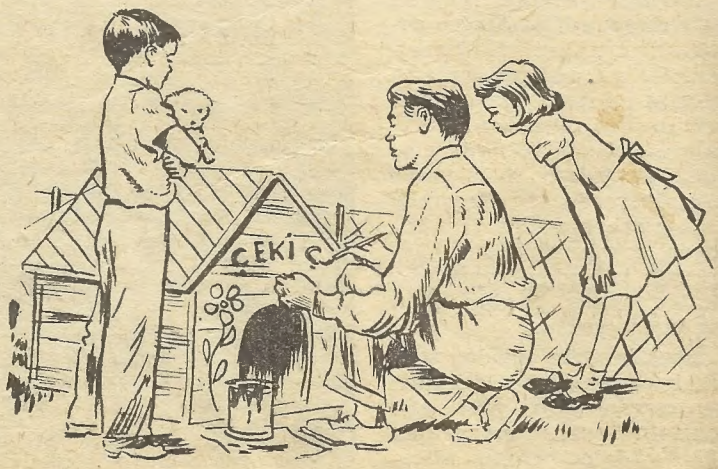

— Bunlar aletleri yerli yerine koymanızı hatırlatacak. Dolapta asılı aletlerden birini alınca yerine adınızın baş harfi yazılı bir marka takacaksınız. Böylece dolaptaki aletler eksilince hanginizde olduğunu kolaylıkla öğreneceğim. Aleti getirip yerine astığınız zaman markayı çıkaracaksınız.

Çocuklar bu fikri çok beğendiler. Biraz sonra, anneleri babalarına seslendi :

— Bugün çarşıya gidersen pasta üstüne dikilecek mumlardan alır mısın? Doğum günü için.

— Doğum günü mü? Kimin?

Gündüz kahkahalarla gülüyordu :

— Bilmemezlikten gelme baba.

Babaları kulübenin etrafına teli gerdikten sonra çarşıya gitti. Çocuklar da bisikletleriyle biraz dolaşmak istiyorlardı. Garajdan bisikletlerini alırlarken Gündüz kardeşine bir şey gösterdi. Onu eski bir çuvalın altına saklayıp :

— Sakın babama söyleme, diye tenbih etti.

O akşam yemekten sonra karınlarını tıka basa Gündüz'ün doğum günü pastasıyla doldurdular. Babaları garaja doğru yürüyünce çocuklar da her zamanki gibi peşinden koştular. Orada tüylü tüylü, güzel bir köpekle karşılaştılar. Gündüz sevinçle :

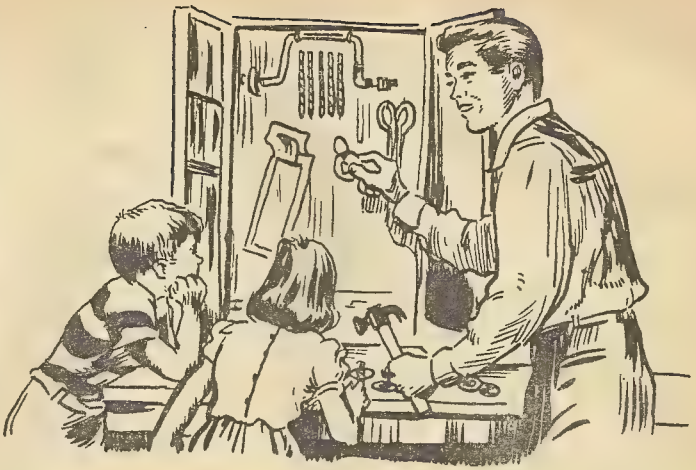

— Babam köpek almış, diye bağırdı.

— Köpeğimiz olmadan yaptığımız kulübe işe yaramıyacaktı. Gündüz, köpek senin olacak. Şimdi ona bir ad bul bakalım.

Gündüz sevincinden nasıl teşekkür edeceğini bilemiyordu.

— O kadar güzel bir hediye ki, ona aynı derecede güzel bir ad takmalıyım.

Nevin, ağabeyinin kulağına bir şeyler fısıldadı. Gündüz garajda bir köşeden bir şey çıkarıp arkasına sakladı.

— Baba, bilin bakalım elimde ne var, dedi. Eğer bilirseniz onu size vereceğim.

Babası tahmin edemeyince sakladığı şeyi ortaya çıkardı.

— A, bizim eski çekiçmiş...

— Evet, garajda bulduk.

— Onu garajda ben bırakmış olacağım Gündüz. Senin bu işte bir kabahatin yokmuş. Yeni çekici sana aldırmakla iyi etmedim. Eve dönünce parasını vereyim. Bu da bana ders olsun. Bundan sonra kullandığım her şeyi işim bitince yerine koymaya dikkat edeceğim.

Gündüz'ün aklına bir şey gelmişti.

— Köpeğimin adı ne olacak biliyor musunuz, dedi. «Çekiç». Köpek yanımızdayken bir daha hiçbirimiz çekici yerine koymayı unutmayacağız.

ORMANDA TEMİZLİK

İngilterede bir ormana pikniğe gidenler oturdukları yeri çok kirletiyorlarmış. Böyle düşüncesiz insanların sayısını azaltmak için şu yola baş vurmuşlar. Pikniğe gelenlerin otomobillerinin numarası gizlice bir yere kaydediliyor, sonradan bu numaraları araştırmak suretiyle otomobil sahiplerinin adresleri öğreniliyormuş. Birkaç gün içinde bu adreslere bazı paketler gidiyormuş. Bu paketleri alanlar ormana attıkları boş sigara kutularını, gazete kâğıtlarını, çöpleri görünce herhalde çok utanırlar değil mi?

★

ÇİN SEDDİ

Çin seddi Milâttan 200 yıl önce yapılmaya başlamıştır. O tarihlerde Çinliler kuzeyden gelecek kuvvetli kavimlerin topraklarını istilâ edeceklerinden korktukları için böyle büyük bir duvar yaparak akınları durdurmayı düşünmüşlerdir.

Çin seddi taş ve topraktan yapılmıştır. Birçok yerlerinde üstü tuğla ile kaplıdır. Uzunluğu 2000 km. yi geçer. Pek çok yeri zamanımıza kadar yıkılmadan kalabilmiştir.

Duvarın yüksekliği 6-10 metre arasında değişir. Dağları, çölleri aşar. Kalınlığı 5-8 metredir. Üstünden 3,5 metre genişliğinde bir yol geçer. Aşağı yukarı 100 metre aralıkla gözetleme kuleleri yapılmıştır. Bir zamanlar bu kulelerin sayısı 15.000 kadardı. Nöbetçiler gece gündüz düşmanı kollar, tehlike sezdikleri zaman memleket içine çabucak haber vermek için büyük ateşler yakarlardı.

Müzik Aletlerini Tanıyalım

BİR orkestrayı meydana getiren müzik âletleri çok çeşitlidir. Bu müzik âletlerinin adlarını bilmek, bir parça çalınırken bunun içinde ayrı ayrı müzik âletlerinin seslerini tanımak insanın o sihirli müzik dünyasına girebilmesine çok yardım eder. İşte bunun için bu sayımızdan itibaren size bir orkestrada bulunan müzik âletlerini tanıtacağız. Önce yaylı sazlardan başlıyoruz.

Keman

Kemana orkestranın kıralı derler. Çünkü orkestra dinlediğiniz zaman kulağınıza önce kemanların çıkardığı zengin sesler gelir. Eğer keman ve bu aileden gelen diğer enstrümanlar (viyolâ, viyolonsel, kontrbas) olmasaydı, bugün bildiğimiz şekilde bir orkestra da olmazdı. Diğer müzik âletleriyle ancak bir bando kurulabilirdi.

Keman tellerinin nasıl ses çıkardığını biliyor musunuz? Bunu anlamak için elinize bir lâstik alıp bir ucunu dişlerinizin arasına sıkıştırın. Diğer ucunu sol elinizle tutup lâstiği gerin. Sonra sağ elinizle lâstiği hafif hafif çekin. Lâstiğin yaptığı titreşimi dişinizle hissedebiliyor musunuz? Lâstikten ses çıkıyor mu? Bu bir müzik sesi olabilir mi? Lâstiği uzatıp kısaltırsanız, yahut farklı kalınlıklarda lâstikler kullanırsanız ses değişir.

Keman tellerinden de ses aşağı yukarı bu şekilde çıkar. Yalnız teller parmakla çekilmez. Bunları titreştirmek için üstlerine yay sürülür. Orkestrada kemanların önemi çok büyüktür. Çok yüksek veya çok hafif sesler çıkarabilirler. Bazan uykunuzu getirir, bazan şimşek çakmış gibi sizi yerinizden sıçratabilirler. İçinizde iyilik, güzellik, üzüntü gibi duygular canlandırırlar. Yaylar tellerin üstünde bazan çok yavaş hareket eder. Bazan da uçarcasına hareket ettikleri halde orkestrada bütün keman çalanların yayları aynı anda inip çıkar. Bu beraberliği elde etmek için uzun çalışmalar yapmışlardır.

Kemanın çıkardığı sesleri başka hiçbir enstrüman veremez. Bu müzik âletinin yalnız dört teli olduğu halde kemancı sol eliyle, kemanın sapını tutarak parmaklariyle tellerin üstüne basar ve böylece çok çeşitli sesler çıkarır. Üstüne dört tel gerilmiş boş bir tahta kutudan öyle güzel sesler çıkması insanı hayrete düşürüyor. Yalnız şurasını

unutmamak gerekir ki keman ilk bakışta sanıldığı kadar basit bir tahta kutu değildir. Bu enstrümanları yapan ustalar bugünkü değerli kemanları meydana getirmek için yıllarca çalışmışlardır.

Viyolâ

Viyolâ da keman gibi çalınır ve ona öyle çok benzer ki ilk bakışta kemandan biraz daha büyük olduğunu farkedemezsiniz. Yalnız sesleri birbirine benzemez. Viyolânın sesi kemanınkinden daha olgun ve daha derinden geliyormuş gibi çıkar. Bir cücenin konuşmasını ilk defa duyduğunuz zaman da böyle düşünürsünüz. Cücenin boyu bir çocuk kadardır, ama yaşını başını almış bir insanın sesiyle konuşur.

Viyolânın sesi kemanınkinden daha kalındır. Onun için buna «alto» da denir. Kemandan daha kalın seslere göre akort edilir. Keman gibi yumuşak sesler değil, daha kuvvetli sesler çıkarır. Bu yüzden büyük bir orkestrada birinci ve ikinci keman olarak, otuz iki tane keman bulunurken bunların yanı sıra yalnız on iki viyolânın sesi orkestraya yeter. Orkestrada viyolâlar zaman zaman öne geçip seslerini diğer enstrümanlardan daha çok duyururlar, ama en çok diğer enstrümanların eşliğinde çalarlar.

Viyolonsel

Yaylı sazlar ailesinden gelen her müzik âleti bir öncekinden daha büyüktür. Viyolonsel viyolâdan o kadar büyüktür ki artık çene altına dayanıp sol elle tutulması mümkün değildir. Altından uzanan çubukla yere dayanır, bacakların arasına alınarak hafifçe eğik durumda tutulur. Sesi kuvvetli, derin ve yumuşaktır. İnsan seslerinden baritona benzer. Viyolonsel çoğu zaman bütün orkestrayı idare eder. İnsanı çabucak duygulandırır. Ümit, iyilik, güzellik, üzüntü, sevgi gibi duyguları canlandırır. İnsan çok güzel bir manzara karşısında hayran kalırsa nasıl ağzını açıp bir şey söyliyemezse iyi çalınan bir viyolonseli dinlerken de aynı şekilde derin düşüncelere dalar.

Viyolonsele bazan bu ad kısaltılarak «çello» da denilmektedir. *S. ÖZİN*

★★★★★★ MARŞLARIMIZ ★★★★★★

ALAY MARŞI

Çocuklar, bu kez sizlere «Alay Marşı»nı sunuyorum. Bu marşı, eski kurmay Albaylarımızdan Refet Bey Yemen'de bulunduğu zaman, kendi komutası altındaki kahraman Alayı için yazmıştı.

Başlıca uğraşı askerlik olduğu halde, müziği çok seven bu marşın bestecisi Refet bey, boş zamanlarında müzik dersleri alarak, ünlü bestecilerin eserlerini dinliyerek ve müzik san'atı ile ilgili kitaplar ve yazılar okuyarak bilgisini arttırdı. Böylece, askerlik san'atına müzik san'atını da katarak değerli bir amatör müzisyen oldu.

Bu marşın bestesi gibi, sözlerini de kendisi yazdı. Güfte ve beste uygunluğu, yani sözlerinin bestesini, bestesinin de sözlerini tamamlaması ayrı bir değer, taşır.

Sivil ve süel bandolarımızın müzik kitaplığını süsliyen, anlamı dinledikçe ve gün geçtikçe daha çok derinleşen bu tarihsel marş, sonsuz bir yurt sevgisinin ve özleminin, kızgın Yemen çöllerinde duyulmuş sıcak bir anısıdır.

Doğan Kardeşin kardeşleri, şimdi sizlere Alay Marşı'nın özlü ve düşündürücü sözlerini buraya yazıyorum. Onu birkaç kez okuyunuz, ama dikkatle, özenerek ve duyarak okuyunuz. Böylece, onun kısa satırlarında, yıllarca önce, kendi yurdunda olduğu kadar, uzak ellerde de yurdu için çarpan bir yüreğin özlem ve sevgi dolu yankılarını, özgür ruhunuzun sonsuz derinliklerinde siz de duyacaksınız.

Annem beni yetiştirdi, bu ellere yolladı,
Al sancağı teslim etti, Allaha ısmarladı.

Boş oturma, çalış dedi, hizmet eyle vatana,
Sütüm sana helâl olmaz, saldırmazsan düşmana.

Yastığımız mezar taşı, yorganımız kar olsun,
Biz bu yoldan dönersek, namus bize ar olsun.

Arş ileri, marş ileri, Türk askeri dönmez geri!
Arş ileri, marş ileri, Türk askeri dönmez geri!

Sevgili çocuklar, Alay Marşını Cumhurbaşkanlığı Armoni Muzikasında uzun yıllar pek çok çaldım ve dinledim. Şimdi bile, ne kadar dinlesem hiç bıkmam. Çünkü, o benim için hep taze hiç solmaz, hep yeni, hiç eskimez. Bundan ötürü, ne zaman dinlesem, sanki ilk olarak dinliyormuşum gibi zevk alır ve coşkunluk duyarım.

Alay Marşının bestecisi Kurmay Albay Refet beyi, özverili ve büyük ruhlu bir komutan ve içli bir besteci olarak sevgi ile anın. *Ş. Şahinoğlu*

ÇİFTLİK İŞLERİ

MEHMET, önünde açık duran tarih kitabını görmemek için gözlerini kapatmış, kendi kendine tarihleri ezberliyordu.

— 30 Ekim 1918 Mondros mütarekesi, 19 Mayıs 1919 Atatürk'ün Samsun'a çıkışı, 4 Eylül 1919 Sıvas Kongresi.

O sırada annesi mutfaktan seslendi :

— Memiş, gel, yemek yiyeceğiz.

Çocuk çalışmaya o kadar dalmıştı ki, bu sözleri duymadı bile. Bir kere de ağabeyi bağırdı :

— Memiş gelsene!

Bu sefer duymuştu. «4 Eylül 1919» diye mırıldanarak mutfağa doğru yürüdü. Ağabeyini görünce :

— Ne olur ağabey, diye yalvardı. Bana bir daha Memiş demeyin. Artık bebek değilim ki... İstiklâl Savaşında geçen bütün önemli olayların tarihlerini ezbere biliyorum. Yarın tarihten imtihan olacağız. Göreceksiniz «pek iyi» alacağım.

Ağabeyi masanın başına otururken :

— Şu tarihleri ezbere bildiğin gibi evde sana düşen işleri de öğrensen çok iyi olacak, dedi. Bugün okula gitmeden ineklere, tavuklara yem vermeyi unutmuşsun. Bütün işleri bana bırakıyorsun.

Mehmet sert bir sesle cevap verdi :

— Benim derslerim her şeyden önemlidir. Çalışıp adam olacağım. Buradaki işler umurumda değil.

Mehmet aslında ailesini düşünmiyecek kadar bencil bir çocuk değildi, ama o sözler tesadüfen ağzından kaçmıştı.

Annesi pencereye doğru başını uzatmış, dikkatle gökyüzüne bakıyordu. Dalgın dalgın :

— Kavga etmeyin çocuklar, dedi. Babanız dışarda bulutlara bakıyor. Çok düşünceli. Ekinleri biçsin mi, biçmesin mi bir türlü karar veremiyor. Yağmurlar başlamadan ekinleri kaldırmazsa ne yaparız?

Mehmet hiç sesini çıkarmadı. Ağabeyi :

— Hava raporuna bakılırsa yakında yağmur yağacak, dedi.

Annesi :

— Hava raporu inşallah doğru çıkmaz, diye söylendi.

Ailenin geçiminin büyük bir kısmı her yıl buğdaydan kazandıkları paraya dayanıyordu. Henüz tarlalarının hiçbiri biçilmemişti. Toprakları daha yüksek yerlerde, az eğimli yamaçlarda olan komşuları çoktan ürün almışlardı. Ama bu yıl Mehmetlerin işi aksi gitmişti. İlkbahar ve yaz aylarında çok yağmur yağmıştı. Çukur da kaldığı için sular hep onların tarlalarında toplanıyordu. Ekinlerinin boyları uzun olmuştu, ama bunların dolgun başaklar vermesi için kurak, sıcak, güneşli günlere ihtiyaç vardı. Son zamanlarda babaları sık sık başaklar nasıl oldu diye bakıyordu. Ekinlerin biçilmesi için iyice kuruyup sararması gerekiyordu. Aksi halde küflenir, bozulurlardı. Artık yağmur mevsimi yaklaşmıştı. Eğer yağmur yağacak olursa buğdaylar bundan çok zarar görecekti. Ya kuruyup kurumadığına bakmadan buğdayları toplayacaklar, ya da kaderlerini havaya bağlıyacaklardı.

Çok geçmeden babaları da sofraya oturdu.

— Yarın ekinleri biçiyoruz, dedi.

Mehmet şaşkınlıkla :

— Yarın mı, diye tekrarladı. Yarın biz tarihten imtihan olacağız.

Babası gülümsiyerek :

— Sen üzülme, yavrum, okuluna git, dedi. Ağabeyin bana yardım eder.

Bozüyük Pazarında

Benim yağım kekik kokar mis gibi,
Dağlardan indirmişim ovaya
Gün doğmadan salmışım sürüyü,
Otlasınlar diye kırlara.
Sütlerini sağmışım ılık ılık,
Yağlarını almışım taptaze,
Satmaya getirmişim pazara.

Benim kavunlarım bal kutusu,
Kimse yemedi böylesini daha
Zümrüt bostanlardan kopardığım şu,
Karpuzlarım dersen kan kırmızı kan;
Sanki şeker ekmişim toprağa
Yükleyip yükleyip kırdan bayırdan,
Satmaya getirmişim pazara.
Benim üzümlerim gibisi yetişmedi daha,
Yüreğin bayılır bir salkım yesen.
Siyah kehribar mı, çavuş mu, yapıncak mı,
Hangisi bulunur istersen.

Bağlardan toplamışım küfe küfe,
Yükleyip dağ gibi arabalara,
Satmaya getirmişim sabah sabah
Yesinler diye çoluk çocuk,
Köylülerle beraber pazara.

Sabih ŞENDİL

Mehmet ertesi sabah okula gitmek üzere hazırlanırken babasıyla ağabeyinin işe başladığını gördü. Babası biçer - döğerle ekinleri biçiyor, ağabeyi ise buğdaylarla sapları küçük bir traktörün çektiği arabaya doldurup ambara taşıyordu. Biraz sonra yeniden babasına baktı. Büyük traktöre binmişti. Hızla eve doğru geliyordu. Benzin deposuna yaklaşınca traktörden indi. Hortumu alıp traktöre benzin koymaya başladı. O anda Mehmet korkuyla bağırdı :

— Baba, baba! Motoru durdurmamışsın.

Çok geç kalmıştı. Bağırarak çılgın gibi babasına doğru koşarken kızgın motorun üstüne biraz benzin aktı ve birdenbire üstünü alevler kapladı. Bu çok tehlikeli bir durumdu. Ne yapacaklarını şaşırmışlardı. Adam ceketini çıkarmış, alevlerin üstüne örtüp söndürmeye çalışıyordu. Mehmet de babasına yardım ediyordu. Ağabeyi elinde boş bir çuvalla ambardan dönüyor, annesi korkudan saçını başını yoluyordu.

Yangın sönünce kadıncağız arabayı hazırlıyarak kocasını içine oturttu.

— Çocuklar ben babanızı hastahaneye götürüyorum, dedi. Bu yanıklar tehlikeli olabilir.

Bundan sonra mert bir ses duyuldu. Ağabeyi :

— Sakın ekinler için üzülme baba. Bugün nasıl olsa onları toplarız, derken Mehmet de başını sallıyor :

— Tabiî bir şeyler yaparız, diyordu.

Araba uzaklaşırken çocuk o gün gidemediği tarih imtihanını düşündü. Yüksek sesle bir şey söylemedi, ama içinden, «ekinler tarih imtihanından daha lüzumlu» diye düşünüyordu. Ağabeyi:

— Haydi bakalım Memiş, diye seslendi. Ben biçer - döveri kullanacağım. Sen de topladıklarını ambara dolduursun.

Mehmet işe başlayınca gidemediği için o kadar üzüldüğü tarih imtihanını unuttu. İki kardeş ellerinden gelen her şeyi yaparak saatlerce çalıştılar.

Öğle yemeğini yemek için evlerine dönerlerken gözleri gökyüzündeydi. Göçmen kuşlar sürüyle uçuyorlardı. Kuzeyde çok uzakta, ufkun üstünde küçük bir kara bulut vardı. Yemekten sonra bu bulutun daha yaklaşıp büyüdüğünü gördüler. Mehmet :

— Bu bulut iyiye alâmet değil, diye söylendi.

Ağabeyi de :

— Çok fena, dedi. Yağmur nerdeyse başlıyacak. Ne yapacağız?

İkisi de ümitsizce biçilmemiş tarlalarına bakıyorlardı. Çok geçmeden ağabeyi sevinçle bağırdı.

— Şuraya bak! Komşular traktörlerini, makinalarını toplamış, geliyorlar.

Bu alay gittikçe yaklaşıyordu. En yakın komşularının traktörü en baştaydı. Adam traktörden inerek ço-

cukların yanına geldi :

— Babanız hastahaneye gitmiş, dedi. Yakında yağmur yağacak. Komşular aramızda anlaştık. Şu sizin ekinleri hep beraber biçivereceğiz.

Bundan sonra gözlerini biçilmiş tarlaların üstünde dolaştırdı. Büyük çocuğa :

— Galiba babanın yerine sen çalışıyorsun, dedi. Ne çok yer biçmişsin!...

O da kardeşine bakarak :

— Mehmet olmasaydı bu kadar biçemezdim, dedi. Bana çok yardımı dokundu. Büyük bir adam gibi işe yarıyor.

Adam Mehmet'in omuzuna vurarak :

— Aferin sana, dedi. Kendine düşen işi bilen çocuklara bayılırım. Haydi artık, sen git, dinlen. Bunu hak etmişsin.

Mehmet eve dönüp kapının önüne oturdu. Gelen komşular tarlalara dağılıp işe başlamışlardı. Ambar hızla doluyordu.

Akşama doğru annesi eve geldi.

— Memiş, baban bu gece hastanede kalacak. Sol kolu epeyce yanmış, diyordu. A, ekinler biçilmiş! Komşular yardıma gelmişler.

Mehmet annesinin yüzündeki sevinci görünce ilk defa olarak kendisine «Memiş» demesine kızmadı. Artık çocukluktan çıktığını, büyük bir adamın yaptığı işi yapabileceğini herkese isbat etmişti. Birden çiftliğin diğer işleri aklına geldi.

— Babam hastanede, ağabeyim tarlada çalışıyor. Hayvanlara bakmak işi de bana düşüyor, diye söylenerek ahırın yolunu tuttu.

SİNCABA TEŞEKKÜR

SİNCABIN, bir ağaç kovuğunda yaptığı kileri hemen hemen dolmak üzereydi. Kış yaklaşıyordu. Ormanın içindeki küçük kulübede yaşayan çocuk, yakında ailesiyle şehre dönecekti. Sincap nasılsa bunu öğrenmişti. Kendi kendine :

— Depo ettiğim yiyeceklerin çoğunu bana o çocuk verdi, diyordu. Ona teşekkür edebilmek isterdim.

Kulübeye yaklaştı. Çocuk bir ağacın altına oturmuş, tatlı tatlı ıslık çalıyordu. Sincabı her zaman böyle çağırırdı. Sincap, çocuğun elindeki fıstıkları görmüştü. Tam yanına giderken korkusundan dona kaldı. Kara kediye benzeyen bir hayvan çocuğa doğru gidiyordu. Sırtının üstünde boydan boya beyaz bir çizgi vardı. Kuyruğunu havaya kaldırmıştı.

Kokarcayı ormanda tanımayan hayvan yoktu. Sincap onun kimseyi ısırmıyacağını, yalnız bir şeyden korkarsa çok pis bir koku çıkaracağını biliyordu.

— Ah, ne olurdu çocuğa kokarcayı korkutmamasını söyleyebilseydim, diye düşündü.

Ama bunu nasıl yapabilirdi. Aklına bir şey geldi. Kendisi yerinde hiç kıpırdamadan durursa, belki onu gören çocuk da aynı şeyi yapardı. Çocuk tatlı bir sesle onu çağırıyordu :

— Gel sincabım, gel. Bak sana ne vereceğim.

Sincap, çocuğun tam karşısında durduğu halde yerinden kıpırdamıyordu. Çocuk, «bunda bir iş var» diye düşündü. O sırada gözü kokarcaya ilişti. O da bu hayvanı tanıyordu. Çıkaracağı pis kokudan korkardı. Sincap gibi o da hiç kıpırdamadan oturdu. Kokarca yanına geldi, ayaklarını kokladı. Geri dönüp ormanın içinde kayboluncaya kadar çocukla sincap nefes almaya bile korktular. Arkasından çocuk :

— Çok şükür pis kokusunu çıkarmadı, dedi. Sana teşekkür ederim sincabım.

Sincap fıstıkları ağzına doldurarak sevinçle uzaklaştı.

FATİH ve Hikâyeler

FATİH Sultan Mehmet'in hayatı birçok ibretli yararlıklar ve iyi örneklerle doludur. Fakat halk da bunlara bazı yarı hayal, yarı gerçek olaylar eklemiştir. Gerçeklikleri kesin olarak bilinmedikleri halde halk arasında gerçek olaylar gibi yaşıyanları ve yaşatılanları da az değildir. Biz burada bunlardan birkaç tanesini anlatmakla yetineceğiz.

★

«ONA GİDİNİZ»

Fatih, İstanbul'u ele geçirdiği zaman 22 yaşında bir delikanlıydı. At üstünde İstanbul'a ilk girdiği ve caddelerden geçtiği sırada yanında ihtiyar hocası, beyaz sakallı Akşemsettin de vardı

İstanbul'da kalan Bizanslı kızlar yol boyunca dizilmişler, Fatih'e çiçekler sunmak istiyorlardı. Fakat Akşemsettin'i padişah sanarak ikramları hep ona yapıyorlar, ihtiyar öğretmen de onlara Fatih'i işaret ederek :

— Hayır, ben padişah değilim. Sultan Mehmet odur. Ona gidiniz, ona veriniz! diyordu.

Genç padişah ise hocasının bu davranışına, büyük bir değerbilirlikle cevap veriyor :

— Siz yine ona gidiniz. Sultan Mehmet benim, ama o da benim hocamdır, diyor ve ağırbaşlılıkla gülümsüyordu...

BALIKESİR YOLCULUĞU

Fatih, bir gün, Balıkesir'de bulunan damadı ve veziri Zağnos Paşayı görmek ister. Fakat bu seyahatı kılık değiştirerek yapar; basit bir köylü kıyafetine girer. Köy köy, kasaba kasaba yürür. Bir ara bir yerde çok yorulur ve dinlenmek ister. Gözüne o çevrede bir kulübe ilişir, oraya varır. Bu kulübede yalnız yaşıyan kadıncağızdan, içecek soğuk bir şey ister. Kadın kanter içindeki yolcuya ayran ikram eder.

Köylü kıyafetindeki Fatih, ihtiyar kadının sunduğu ayranı doğru dürüst içemez. Çünkü her yudumda ağzına birkaç tane saman çöpü gelir. Fatih, ayranı yudumlaya yudumlaya içtikten sonra kadına sorar :

— Nine, ayranın çok lezzetli, ama içindeki şu saman çöpleri niye?

Kadıncağız tatlı tatlı gülümser :

— A evlâdım, kanter içindesin. Eğer bu soğuk ayranı sana saman katmadan verseydim bir yudumda içecek, belki de hasta olacaktın. Kıyamadım sana!...

Bu söz, Fatih'in çok hoşuna gider ve fakir kadına kulübesinin civarındaki araziyi bağışlar...

Fatih, nihayet Balıkesir'e varır, Zağnos Paşayı sorar :

— İşte, bak, derler, yaptırdığı kaleye taş taşıyor...

Fatih, bir de bakar ki Paşa, tıpkı Boğazkesen Hisarının (İstanbul'daki Rumelihisarı) yapılışında olduğu gibi, sırtındaki küfe ile, yapılmakta olan kalenin merdivenlerinden taş taşımaktadır.

Fatih, damadı ve veziri o-

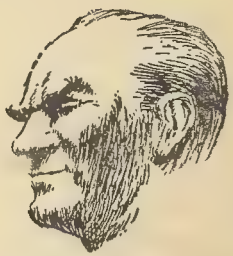

ATATÜRK

Belirir acı gerçekleri memleketimin
27 Mayısla siyah, yapışkan, sıcak.
İlk ve son görevi devrimcinin
Atatürkün düşmanıyla savaş olacak.

Kolay değil kardeşim zamanları
Sıçrayıp çağdaş uygarlığa çıkmak
Yurt için ulus için emeklerimizi
En verimli en yararlı harcamak

Kardeşim her 10 Kasımda Atatürk
Bizden koca bir yılın hesabını sorar
Denk düşerse verdiğimiz ülküsüne
Gülümser Anıt - Kabirde, rahatlar.

M. Celâl ERTUGAY

PARİCUTİN VOLKANI

1943 yılında bir gün Meksika'da sakin bir tarlada yeni bir volkan meydana geldi. Çiftçilerin ayağının altındaki toprak yüzlerce kilometre uzaklara kadar sarsıldı, sallandı, yer yarıldı. İçinden ateşler ve kızgın küller fışkırdı. Bunlar üst üste yığılınca bir hafta içinde 50 metre yüksekliğinde bir tepe oldu. Tepenin üstünde 400 metre çapında bir krater açılmıştı. Buradan akan lâvlar volkanı durmadan büyütüyordu. Bir yıl sonra volkanın yüksekliği 500 metreye yaklaştı. Erimiş lâvlar 20 km. uzaklığa kadar yayılıyordu. Yakındaki köy ve kasabalarda yaşayanlar başka yerlere göç etmek zorunda kalmışlardı.

Paricutin volkanı Meksika'nın batısında Uruapan şehri civarına düşer. Diğer volkanlar gibi mağmanın yaptığı basınçla bir kısım lâvların kayaların arasındaki çatlaklardan yukarı çıkarak fışkırmasıyla meydana gelmiştir.

★

TARMIGAN KUŞU

Soğuk kuzey memleketlerinde «tarmigan» adında bildiğimiz kekliğe benzer bir kuş vardır. Bu kuş yılda üç defa tüy ve renk değiştirir. Gövdesinin alt kısmı her zaman beyazdır. Yazın üstü kahverengi olur. Böylece toprağın üstünde düşmanlarına kolay kolay görünmez. Sonbaharda gövdesinin üstü kurşuni bir renk alır. Kar yağmaya başlayınca tüyleri baştan başa beyazlanır.

DÜNYANIN EN BÜYÜK BARAJI

Amerika Birleşik Devletlerinde bulunan 238 metre yüksekliktekı Hoover barajı dünyanın en büyük barajıdır. Baraj yapılırken işçiler iki yıl geceli gündüzlü beton dökmüşlerdir. Burada kullanılan betonla A.B.D. nin doğusundan batısına kadar giden bir yol yapılabilirdi. Barajın arkasında dünyada insan eliyle yapılmış en büyük su deposu olan Mead gölü vardır. Böylece pek çok su depo eden baraj Kolorado nehrinin rejimini düzenlemektedir.

Her yıl ilkbaharda Kolorado nehrinin suları çoğalır. Kışın Kaya Dağlarında biriken karlar ilkbaharda eriyince nehir taşacak gibi olur. Baraj birçok şehirlere, köylere, çiftliklere su basmasını önler. Yaz gelince nehrin suyu çok azalır. O zaman da barajda biriken su kullanılır. Bu barajda geniş ölçüde elektrik enerjisi elde edilen hidroelektrik santraller de kurulmuştur.

Hoover barajı A.B.D. nin Nevada ve Arizona devletleri arasındaki sınırda bulunmaktadır.

★

TİTİZ HAYVAN

Filâdelfiya hayvanat bahçesinde ziyaretçiler su samuru denilen hayvanların bulunduğu havuza kâğıt v.s. gibi çöpler attıkları zaman samurlar kendiliklerinden bunları toplayıp bir yere istif ediyorlarmış.

lan Zağnos Paşaya arkasından seslenir :

— Zağnos!...

Paşa, arkasına bile bakmadan hemen cevap verir :

— Mehmet, merhaba, safa geldin!...

Karşı karşıya geldikleri zaman Fatih, yüzünü görmeden kendisini nasıl tanıdığını sorar. Paşa da :

— Bana senden başka kimse adımla seslenemez. Herkes beni «Paşa» diye çağırır da ondan!... cevabını verir.

BİR ALTIN

Fatih, günün birinde İstanbul sokaklarında dolaşırken karşısına ihtiyar bir dilenci çıkar; ellerini uzatarak :

— Din kardeşiyiz. Bana biraz para ver de sana dua edeyim, der.

Fatih de cebinden bir altın çıkararak uzatır. Fakat dilenci dua edecek yerde suratını asıverir :

— Yazıklar olsun sana!... Bu kadar büyük bir padişah, benim gibi fakir bir din kardeşine bir liracık mı verir?... der.

Fatih, ihtiyarın kulağına eğilerek şunları söyler :

— Sus hazret, sus; öteki kardeşlerin duymasın. Zira o zaman payına bu kadar da düşmez!...

İMTİHAN

Fatih, İstanbul'u aldıktan 13 yıl sonra, yaptırdığı camiin civarında ilk üniversitemiz demek olan büyük medreseyi yaptırdı. Burada kendisine de bir oda ayrılmasını istedi. Hocalar düşündüler, taşındılar; padişahın bu isteğini yerine getiremediler. Zira kendisi ne öğretmendi, ne de öğrenci!...

Fatih'e, isteğinin yapılamıyacağı bildirildiği zaman :

— Peki, dedi, ben burada bir odaya nasıl sahibolabilirim?

Hocalar, kendisine şu cevabı verdiler :

— Bu büyük okulu siz yaptırdınız ve bize verdiniz. Allah sizden razı olsun!... Fakat burada bulunmanız için ya öğretmen, ya da öğrenci olmanız gerektir...

— Bir çare bulunamaz mı?

— İmtihan vermeniz icabeder.

— Peki, imtihan ediniz beni!...

Ve Fatih, yapılan imtihanı başardığı için okulda kendisine bir oda verildi...

FATİH VE KADI

Fatih, İstanbul'da kendi adıyla anılan camii yaptırıyordu. Anadolu seferine çıkmadan önce camii gezdi ve direklerinin uzun olduğunu gördü. Bunun üzerine mimara daha kısa yapmasını emretti. Fakat sefer dönüşünde gördü ki, direkler yine eskisi gibi kalmıştır. Fatih, mimara çıkıştı :

— Neden emrettiğim halde yine direkleri uzun yaptırdın?

Mimar, boynunu büktü :

— Efendim, başka türlü olamazdı. Ölçüye göre böyle yapılması lâzımdı.

Fatih, emrini dinlemiyen mimarın bileklerinin kesilmesini emretti. Fakat mimar, padişahı kadıya (o zamanın hâkimi) şikâyet etti ve dâva açtı.

Dâvanın görüleceği gün, Fatih içeri girdiği zaman kadı ayağa kalkmadı ve padişahı sanık yerine oturttu. Kadı, sorgu ve inceleme sonunda Fatih'i mahkûm etti:

— Hayatını elleriyle kazanmak mecburiyetinde olan mimara ayda şu kadar akça tazminat vereceksiniz!...

Fatih de hiç düşünmeden:

— Peki, dedi, o kadar para her ay hazineden kendisine verilsin.

Kadı, itiraz etti :

— Devlet kasasından değil, kendi gelirinizden vereceksiniz!

Fatih, «Peki» der demez, kadı, padişaha olan saygısını göstermek üzere ayağa kalktı :

— Dâva bitmiştir, dedi.

O sırada Fatih, cübbesinin altında sakladığı topuzu çıkarıp kadıya gösterdi :

— Aferin kadı efendi, çok adaletçe iş görüyorsun; seni tebrik ederim. Eğer beni sanık yerine oturtmayıp da mimarı oturtsaydın veya hazineden verilmesini söylediğim parayı kabul etseydin bu topuzu kafana vuracaktım. **Enver Naci GÖKŞEN**

ALTIN ANAHTAR ARMAĞANI

Galatasaray Lisesinin ilk kısmında, okul idaresiyle, okul-aile birliği, elele vererek çalışkanlık sembolü olan bir (Altın anahtar) armağanı usulünü meydana getirmişlerdir. İlkokulun birinci sınıfına yatılı giren öğrencilerden bütün yıl her dersten pekiyidan aşağı not almayıp sınıfını pekiyi ile geçen çocuklara her ders yılı başında okulun Taksim Belediye Gazinosu salonlarında tertiplediği müsamerede, okul müdürü tarafından törenle, modeli tarihî bir anahtardan alınmış, üzerine öğrencinin adı ve numarası yazılı, yakaya takılabilen gümüşten çok güzel bir anahtar hediye edilmektedir. Üst üste her yıl bu ananevî anahtar mükâfatını alan öğrenci, 5. sınıfta da buna hak kazanırsa, ilkokulu bitirince kendisine, tamamen altından yapılmış bir anahtar verilir.

Yukarıdaki resimde bu yıl anahtar armağını kazanan öğrenciler okul müdürleriyle beraber görülmektedir. Resimde işaret edilen Levent Akgönül kardeş dört yıl üst üste anahtar armağanı kazanmıştır.

Çalışkan kardeşlerimizi candan kutlar, bu güzel usulün diğer okullara da örnek olmasını dileriz.

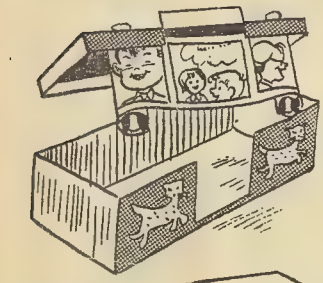

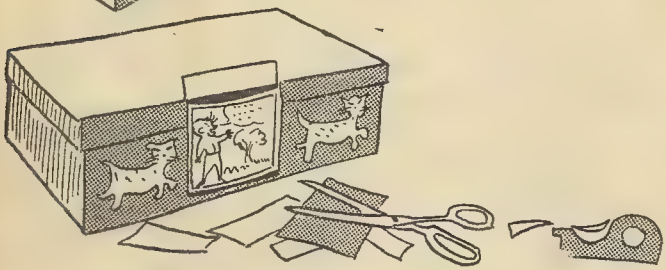

TELEVİZYON

Orta büyüklükte bir kutu ve gazetelerden keseceğiniz resimli romanlarla kolayca bir oyuncak televizyon yapabilirsiniz.

Kutunun yan tarafından gazetelerden çıkan resimli romanların bir karesi kadar bir açıklık kesin. Kutunun kapağında bu açıklığın karşısına rastlayan yeri şekildeki gibi yukarıya doğru kıvırın. Kutu çok derinse kestiğiniz resimlerin boyu ile ölçerek ağız kısmından biraz kesebilirsiniz. Kutunun kapağında ve dibinde karşılıklı dört delik açıp bu deliklerden iki kurşun kalem veya o büyüklükte iki sopa geçirin.

Gazetelerden kestiğiniz resimli roman ve karikatürleri sıra ile uzun bir beyaz kâğıda yapıştırın. Bu kâğıdın iki ucunu kalemlere yapıştırıp kâğıdı dikkatle bunların üstüne sarın.

Bu işler hazır olunca televizyon seyretmek istediğiniz zaman kurşun kalemleri uçlarından tutup çevirerek her resmi sırayla perdeye getirirsiniz. Televizyonunuzda güzel şeyler seyretmek istiyorsanız gazetelerden en beğendiğiniz karikatürleri seçerek kesiniz.

HARİTA YAPMA

Yolda harita yapabilmek için seyahate çıkarken yanınıza kâğıt, kalem almalısınız. Tek başınıza harita yapabileceğiniz gibi, birkaç arkadaş ayrı ayrı da yapabilirsiniz. Oyuncu sayısı birden fazla olunca herkese kâğıt kalem verilir. Belli bir zaman tutulur. Meselâ «yarım saat içinde trenle geçtiğimiz yerlerin haritasını yapalım» denir. Herkes haritasında elinden geldiği kadar çok şey göstermeye çalışır. Demiryolunun dönemeçleri, yakında görülen diğer yollar, köprüler, akar sular, istasyonlar, köyler, dağlar, ormanlar işaretlenir. Tabiî, haritasını kim daha güzel yaparsa o birinci gelir.

TAŞIT SAYMA

Otobüs seyahatlerinde iki arkadaş veya iki kardeş bu oyunu oynayarak vakit geçirebilir. Sırayla onar dakikalık saat tutarlar. Önce oyunculardan biri on dakika içinde yolda kaç taşıtla karşılaştıklarını sayar. Sonra diğer oyuncular da aynı zaman içinde yanlarından ne kadar taşıt geçtiğini sayarlar. En büyük sayı kimde çıkmışsa o kazanır.

GEMİCİ SALATASI

Yemekten önce mutfağa girip bu gemici salatasını yaparsanız sofranıza bir değişiklik getirmiş olursunuz. Salatayı yapmadan önce birkaç tane yumurta haşlayın. Kaşar peynirinden ince dilimler kesin. Biraz da beyaz peynir rendeleyin. Kıvırcık salata yapraklarını iri iri doğrayarak tabağın içine yerleştirin. Haşlanmış yumurtaları ortalarından bölün. Kaşar peynirinden yelken yaparak bunları kürdanla yumurtaya takın. Dalgaların üstüne biraz da beyaz peynirden köpük ilâve edin. Böylece herkesin yumurtadan bir gemisi olacak.

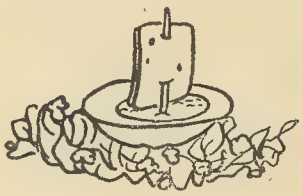

BU SATIRLARI ANNE VE BABANIZA OKUTUN

En güzel, en mânalı sınıf geçme hediyesi Doğan Sigorta'nın Tahsil ve Çeyiz Sigortalarıdır.

Doğan Sigorta, çocuklarını seven, onların istikbalini düşünen anne - babaların emirlerini bekler.

BİNGO OYNIYALIM

Bingo oyunu tombalaya çok benzer. Onun çocuklar için hazırlanan eğlenceli bir şeklidir. Tombaladaki rakamların yerine bu oyunda hayvan resimleri vardır. Böylece okuma yazma bilmiyen, yalnız bu hayvanları tanıyan küçük kardeşleriniz bile oyuna katılabilir.

Yukarıda gördüğünüz daire şeklini bir kartona güzelce çizin. Hayvan resimlerini iyi yapamıyorsanız evdeki bir büyüğünüzden yardım istiyebilirsiniz. Bundan sonra kartondan bir kenarı 6 cm. olan, kare şeklinde altı tane kart kesin. Bir kenarını üçe bölerek karşılıklı çizgiler çizmek suretiyle bütün kartları dokuz küçük kareye ayırın. Hazırlıyacağınız altı karttan bir tanesi aşağıdaki şekilde gösterilmiştir. Birinci kartı aynen bunun gibi yapın. Diğerlerine yapacağınız resimler mutlaka dairenin kenarında gördüğünüz resimlerden olacak. Yalnız kartlar birbirine benzemiyecek. Sizlere bir kolaylık olmak üzere buradakinden başka yapacağınız beş karta çizilecek resimleri sırayla yazıyoruz :

2 nci kart : Fare, köpek, zebra - at, sincap, aslan - kaplumbağa, arı, inek.

3 üncü kart : Fil, kelebek, balık - kuş, kedi, arı - fare, tavşan, geyik.

4 üncü kart : Aslan, tavşan, kedi - zebra, balık, fil - sincap, kuş, kelebek.

5 inci kart : Geyik, balık, at - kaplumbağa, köpek, sincap - zebra, fare, arı.

6 ncı kart : kuş, aslan, köpek - tavşan, at, kelebek - kaplumbağa, inek, balık.

Kartlarınız hazır olunca kâğıt tutturmak için kullanılan tellerden bir tane bularak bunu aşağıdaki şekillerde gösterildiği gibi açın. Bingo çarkının ortasına bir iğne batırın, teli bunun üstüne geçirin.

Oyunu en çok altı kişi oynar. Daha az oyuncu ile de oynanılabilir. Oyuncular bir masaya oturup Bingo çarkını ortaya koyarlar. Bunun yanına birkaç avuç fasulye konur. Herkes eline bir kart alır. Sırayla çarkın ortasındaki teli hızla çevirirler. Telin uzun ucu hangi hayvanın önünde durmuşsa o hayvanın adı yüksek sesle söylenir. Herkes kartına bakar. Eğer o hayvandan varsa üstüne bir fasulye koyar. Bu fasulyelerin yeri hiç değişti-

— Sonu 49. sayfada —

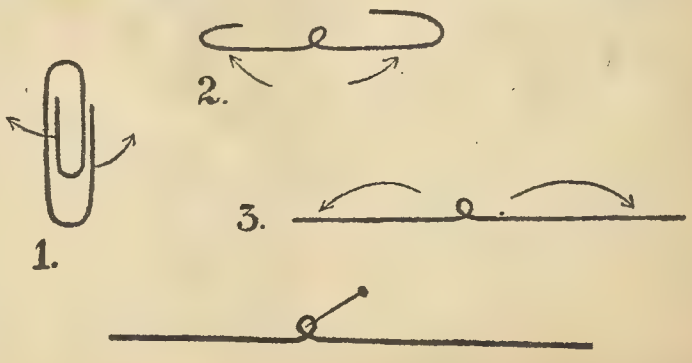

Kara Kartal'ın Sırrı

NÖBETÇİ öğretmen üzgün bir halle müdürün odasına girdi :

— Bu sefer de mutfak camını kırdılar müdür bey...

Müdürün yüzü kıpkırmızı oldu. Kaşları çatıldı.

— Yine sapan işi değil mi?

— Evet.

— Nedir bu Kenan Bey, bir haftadır esrarlı sapanlar, oklar okulda sağlam cam bırakmadı! Hiçbiriniz başa çıkamadınız, suçlular hakkında en ufak bilgi sağlamadınız.

Kenan Bey okulun en genç öğretmeniydi. Müdürün sözlerine ağlıyacak kadar üzülmüştü.

— Efendim, demin Nuri Kamer'in annesi telefon etti. Seyahate çıkacağı için Nuri'yi hafta tatiline alamıyacağını söyledi. Telefonda olduğum sırada oldu bu...

— Tabiî sapan atanı yakalıyamadınız...

Öğretmen ses çıkarmadı.

Müdür yine kızdı :

— Yerinize nöbete ben gireyim bir kere de...

Müdürün son sözleri, dışarda kırılan camın şangırtısı içinde duyulmadı. Koridora fırladılar. Yatakhaneler paviyonuna doğru uçarcasına iki gölge koşuyordu... Üçüncüsü onlara yetişmeğe çalışırken avluya koşarak inen müdürün sert bir :

— «Dur!» emriyle durdu. «Odama gel!»

Müdürle öğretmen tekrar içeri girdiler. Müdür genç öğretmene şaşkın şaşkın baktı :

— Olur şey değil! Ersan gibi iyi bir öğrenci bunu yapsın!... Gözlerimle görmesem dünyada inanmazdım! Üzüldüm doğrusu.

Ama Kenan Bey memnun görünüyordu :

— Bir bakımdan iyi oldu Müdür Bey. Ersan iyi bir öğrenci olduğu için, notunun kırılmasını istemez, bütün meseleyi bülbül gibi anlatır bize.

Müdür gülümsiyerek başını salladı :

— Yanlış düşünüyorsunuz, dostum. Ersan gibi mert bir çocuk arkadaşlarını ele vermez.

Dışardan hafifçe kapı vuruldu. Müdür kaşlarını çatarak, sert bir sesle :

— Gir! dedi.

Odaya dördüncü sınıfın birincisi Ersan Savul girdi. Müdür küçük suçluyu sert bir bakışla süzdü. Sonra azarlamadan, öğüt yollu konuşmağa başladı. Sapan, ok gibi muzır oyuncakların okula zarar vermekten başka, öğrencilerin başına çeşitli kazalar getirebileceğini anlattı.

Ersan başını eğmiş sessizce dinliyordu. Müdür :

— Akıllı bir çocuk olduğun için bu çirkin oyunlardan vazgeçeceğine eminim. Şimdiye kadar hiçbir suçun görülmediği için cezalandırmıyacağım seni.

— Teşekkür ederim Müdür Bey!

— Yalnız okul adına senden yardım isteyeceğiz Ersan.

— Buyurun Müdür Bey.

Müdür, kendisine merakla bakan çocuğa :

—Bir sır karşısındayız dedi; birlikte çözelim onu. Ne dersin?

Ersan ilkin şaşırmış, yanakları pembeleşmişti. Detektifliğe ait her şeye bayılırdı.

— Bir haftadan beri devam eden sıkı kontrola rağmen her gün yeni sapanlar, yeni oklar buluyoruz. Nerden geliyor bunlar, okula sokan kim? Bunu öğrenmek istiyoruz.

Ersan dudaklarını kıstı, yere bakıyordu; böyle soruya cevap veremezdi. Müdür bunu anladı :

— Fitneciliği ve fitneleri ben de sevmem. Ama özel bir mesele karşısındayız Ersan. Sorumu cevapsız bırakmakla üzerine ağır bir sorumluluk alıyorsun. Yarın,

öbür gün... belki bu gün bile serseri bir taş aranızdan birinin gözünü çıkarırsa herkesten önce sen vicdan azabı çekeceksin.

— Anlıyorum... Haklısınız Müdür Bey, ama kimseyi ele veremem.

— Peki. Bana sadece sapanla okların hangi dükkândan alındığını söyle.

— Hiçbir dükkândan satın almıyoruz Müdür Bey.

— Demek birisi yapıp veriyor; öyle mi?

— Evet.

— Yapanın adını söyle Ersan, sana emrediyorum. Ne ona, ne de diğer suçlulara ceza vermiyeceğiz. Söz.

Ersan bocaladı. Bir yandan okul disiplini, öte yandan başkasının sırrı... Üzüntüden alnında, şakaklarında boncuk boncuk ter taneciklerı parlıyordu.

— Bekliyorum Ersan. Sözlerimin emir olduğunu da unutma. Söyle, sapanlarla okları veren kim?

— Kara Kartal efendim.

— Nee?... Ka...Kara Kartal mı? O da kim?

Müdürle nöbetçi öğretmen hayretle çocuğa bakıyordu. Fakat Ersan'ın saygılı, aynı zamanda sert, kesin tavrından bundan fazlasını öğrenemiyeceklerini anladılar.

— Gidebilirsin Ersan. Teşekkür ederim.

Müdürle Kenan Bey, yalnız kalınca Kara Kartal'ın kim olabileceğini keşfetmeğe çalıştılar. Okul adamlarından hiçbirine bu heybetli adı yakıştıramadılar. Sonunda Kenan Bey :

— Olsa olsa, Halit Ağanın Şahab'ı, dedi.

Müdür :

— Hah, buna aklım yattı! diyerek güldü.

Şahap, kapıcı Halit Ağanın büyük oğluydu. Bir fabrikada çalışıyordu; haftada bir, iki kere babasını görmeğe gelirken Halit Ağaya yardım eder, çocuklarla top oynardı. Şahab'ı okulda sevmiyen yoktu.

— Bunu yapan oysa, hınzırı bir daha okulun kapısından içeri sokmam.

Pencereye bakan Kenan Bey :

— İşte... kendisi de burada! dedi.

Gerçekten, uzun boylu, atlet yapılı Şahap neşeyle gülerek onu saran çocuk çevresinden kurtulmağa çalışıyordu. Müdür kalktı :

— Meseleyi sıcağı sıcağına halledelim, dedi. Şahap mert bir delikanlıysa suçunu saklamaz.

— Babası birlik değilse...

— Yo, bunu hiç sanmam. Halit Ağa çocuklara yüz vermez.

Dışarı çıktıkları zaman ders zili çalıyordu; öğrenciler koşa koşa sıralara giriyordu. Şahap, bahçe makasıyla çimen biçmeğe hazırlanıyordu.

Müdür dördüncü sınıfın önünde durdu. Ersan'dan haber alan çocuklar müdürün ne söyliyeceğini az çok biliyorlardı : Kara Kartal'ın sırrı tehlikedeydi... Sıralarda çıt yoktu.

— Çocuklar, diye başladı müdür. Bir haftadan beri süren tatsız oyunun sonuna geldik. Muzır, tehlikeli oyuncakların Kara Kartal'ın elinden çıktığını öğrendik. Ufak bir incelemeden sonra Kara Kartal'ın kim olduğunu da aşağı yukarı anladık...

Öğrenciler arasında hafif bir fısıldaşma oldu ve hemen kesildi. Kimi yere bakıyor, kimi havada vızıldayan iri bir böceği seyrediyordu. Müdür, devamla :

— Suçluyla ayrıca konuşacağız, dedi, yan gözle otları biçen Şahap'a baktı.

Delikanlı müdürün söylediklerini dinlemekle beraber öğrenciler gibi ilgili ve endişeli görünmüyordu. Müdür, yanlış bir izde olduğunu anladı ama açığa vurmadı.

— Şimdi Kara Kartal'ın ortaklarını öğrenmek istiyorum, dedi. Sapan ve okları ondan alanlar sağa, almıyanlar sola geçsin.

Çetin'den başka bütün sınıf akın halinde sağa geçti. Çetin, kıvır kıvır kırmızı saçlı başını öne eğmiş, birkaç adım sola yürüdü, durdu. Çilli yüzünde bir şaşkınlık vardı.

Müdür :

— Aferin Çetin, dedi. uslu bir çocuk olduğunu biliyordum, ama bütün sınıftan ayrılıp Kara Kartal'ın oyuncaklarına heveslenmiyecek kadar ciddî olduğunu da bilmezdim.

Ufak tefek, tombalak Çetin gerçekten usluydu; hareketli oyunlardan kaçan, boğazına düşkün bir çocuktu. Ciddî olmaktan çok uyuşuktu.

Müdür elini Çetin'in kırmızı saçlı başına koydu.

— Doğru söyle Çetin, Kara Kartal'ın kim olduğunu da mı bilmiyorsun?

Çetin'in gözleri doldu. Yavaşça :

— Benimle alay etmeyin, Müdür Bey, diye mırıldandı.

Müdür şaşırdı :

— O nasıl söz, oğlum, niye alay edeceğim seninle?

— Kara Kartal olduğumu biliyorsunuz ya!...

Çetin sözünü bitiremedi, ağlamağa başladı.

Evet, oklarla sapanı, elma, çikulata karşılığında arkadaşlarına dağıtan, elişleri yapmakta epey marifetli olan Çetin'di.

Nihal Yalaza TALUY

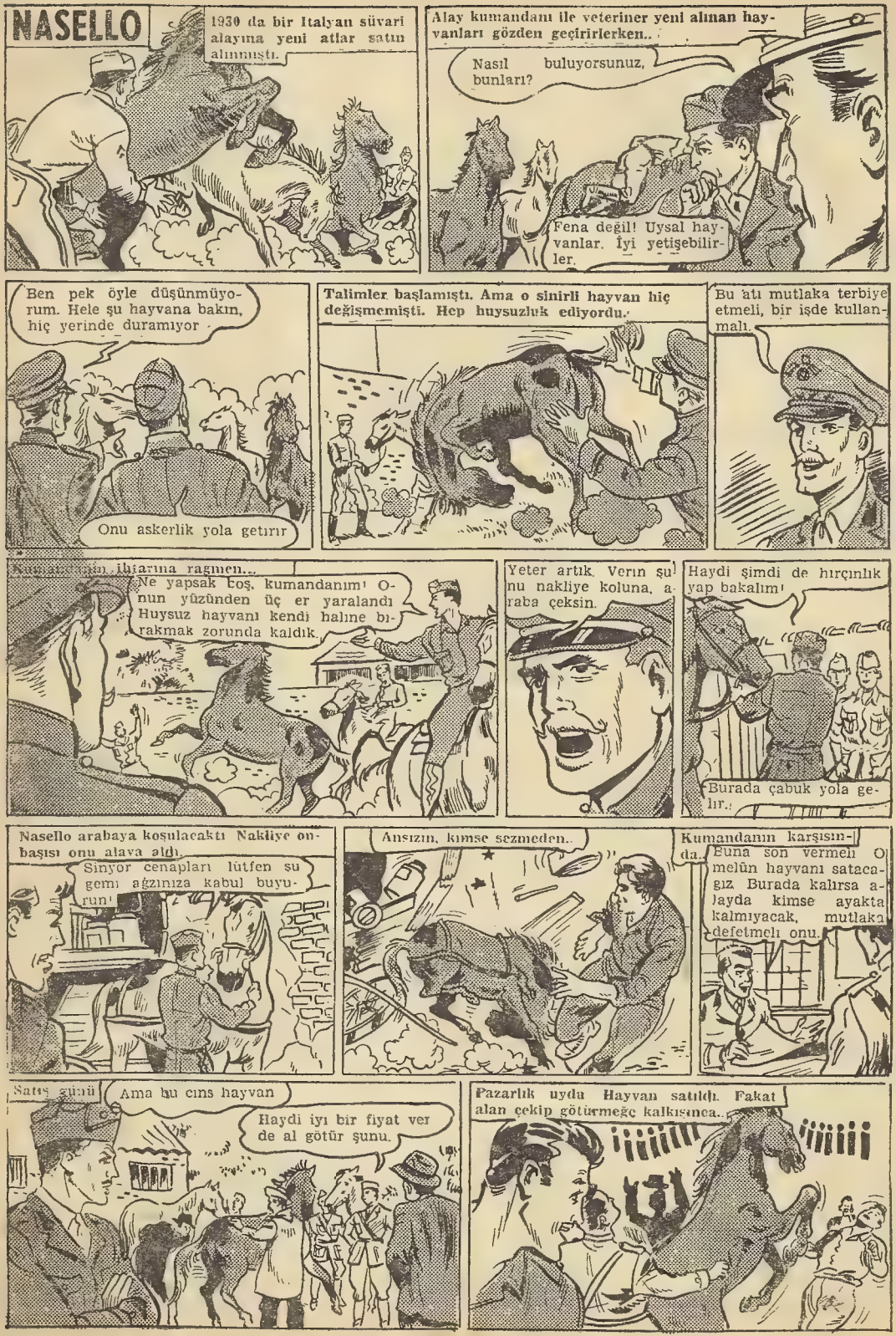
NASELLO
1930 da bir İtalyan süvari alayına yeni atlar satın alınmıştı.
Alay kumandanı ile veteriner yeni alınan hayvanları gözden geçirirlerken..
Nasıl buluyorsunuz, bunları?
Fena değil! Uysal hayvanlar. İyi yetişebilirler.
Ben pek öyle düşünmüyorum. Hele şu hayvana bakın, hiç yerinde duramıyor
Onu askerlik yola getirir
Talimler başlamıştı. Ama o sinirli hayvan hiç değişmemişti. Hep huysuzluk ediyordu.
Bu atı mutlaka terbiye etmeli, bir işde kullanmalı.
Kumandanın ihtarına rağmen...
Ne yapsak boş. kumandanım! Onun yüzünden üç er yaralandı Huysuz hayvanı kendi haline bırakmak zorunda kaldık.
Yeter artık. Verin şu nu nakliye koluna, araba çeksin.
Haydi şimdi de hırçınlık yap bakalım!
Burada çabuk yola gelir.
Nasello arabaya koşulacaktı Nakliye onbaşısı onu alaya aldı.
Sinyor cenapları lütfen şu gemi ağzınıza kabul buyurun!
Ansızın, kimse sezmeden..
Kumandanın karşısında.
Buna son vermeli O melûn hayvanı satacağız Burada kalırsa alayda kimse ayakta kalmıyacak, mutlaka defetmeli onu.
Satış günü
Ama bu cins hayvan
Haydi iyi bir fiyat ver de al götür şunu.
Pazarlık uydu Hayvan satıldı. Fakat alan çekip götürmeğe kalkışınca.

Nasello birden kalkıp dışarıya atladı, hürriyete kavuşmak için olanca hızı ile koşarak kaçtı.

Bütün kışla ayaklandı, atı yakalamak için etrafı sardılar.

Bu manzarayı seyreden asteğmen Filiponi
Ben üç mislini vereceğim, atı bana satın.
Kabul Al, senin olsun!

Genç subay bu atın iyi cinsten soylu bir hayvan olduğunu sezmişti. Duruşu, başını tutuşu, sinirliliği, inatçılığı bile ötekilerden başka idi. Zaten Filiponi de inatçıydı. Hayvanı aldı.

Nasello'nun terbiyesi başladı. Ama bu, kışladaki terbiye usulünden farklı idi.
Gel seninle biraz gezelim. Şöyle dostça yürüyelim.

Filiponi yavaş yavaş atı kendisine alıştırdı. Şimdi sıra onu eyere alıştırmaya geldi.
Bak ne güzel, hem bunun sana zararı yok

Genç subay artık Nasello'nun iyice yola geldiğine kanmıştı.
Haydi bakalım, biraz daha rahat dur, bak ne iyi olacak.

Bütün emekler boşuna gitti. Nasello sırtına binilmesini istemiyordu.

Nasello efendisine yukardan bakıyor, onu hiç dinlemiyordu.
Peki Nasello! Ama ben senin bu inadını yeneceğim.

Filiponi en nihayet hayvanın sırtına bindi, hepsinde de Nasello onu silkti, yere attı.

Nihayet haftalarca uğraşmadan sonra..
Görüyorsun ya, Nasello benim inadım seninkini bastırdı Tatlılıkla yola geldin.

Artık ondan sonra dost oldular.

Filiponi Nasello'yu İtalyanın baş yarış atı yapmak istiyor. Napoli yarışlarında birinci mükâfatı almak için hazırlanıyordu.

Büyük gün geldi.
Kont de Riezzi'nin kazanaca muhakkak! Şimdiye kadar hiç kaybetmedi. Şu genç yarışçı Filiponi kendini çok hayale kaptırmış

Filiponi mi? Onun atının hiç şansı yok Kimse onun için bahse girmiyor.

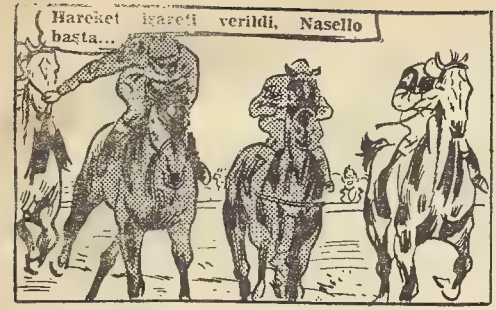
Hareket işareti verildi, Nasello başta...

Derken Rezzi'nin atı öne geçti.. Öteki atlar çok geride kaldı. Şimdi yalnız Nasello onunla boy ölçüşüyordu.
Bravo genç. İkinciliği sağladın!
İkinciliği size bırakıyorum, bana birincilik yeter!

O ne? Nasello yarış sonuna doğru bir hamlede Rezzi'yi geçiyor, zafer yolunu tutuyor.
Yaşa Nasello!
Bravo!
Hurra!

Nasello'nun Rezzi üzerindeki bu zaferi büyük heyecan uyandırdı.
Bravo! Bravo!
Sinyor sizi çağırıyorlar acele!

Kim, beni çağıran?
Askeri ekip başkanı Albay Rodano!

Genç subay albayın yanına gitti.
Tebrik ederim genç arkadaş Barselona yarışlarına giderek milli İtalyan ekibine katılmanızı teklif ediyorum Ne dersiniz?
Kabul ediyorum albayım

Barselona at yarışları yaklaştıkça merak ve kaygı da artıyordu. İspanyollar çok iyi hazırlanmıştı. Alman ve İngilizler de kuvvetli idi. Ama İtalyanlar çok iyimserdi. İtalya dışında tanınmayan Lasello'dan büyük bir başarı bekliyorlardı.
Barselona PARK

Fakat albay rodano endişelidir.
Filiponi'yi ekibe almakla iyi etmedim herhalde. Ya başaramazsa? Şu gençle bir daha görüşeyim

Filiponi atınıza güveniyor musunuz? Işittiğime göre Nasello vahşi bir atmış Bu bir tehlikedir Ortada milli şeref davası var!
Nasello dıkbaşlıdır, ama sadıktır Yarışı muhakkak kazanır!

Yarışa girecekler lütfen piste!
Size güveniyorum Bahtınız açık olsun! Dikkat edin: İspanyol Orlandez'den sakının.

Hareket...

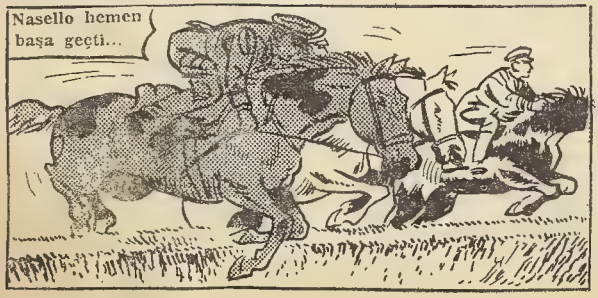
Nasello hemen başa geçti...

Yarış pistinin dörttte üçünde hep önde koştu...!

Birdenbire Nasello iki İspanyol arasında kaldı. Bunlardan biri Orlandezdi. Başka yarışçılar hep geride idiler.

Beni sandüviçe alıyorlar.

Nasello, yavrum beni mahcup etme, ileri ileri!

İki İspanyol yolu kestiği için Nasello geriledi.

Mücadele şiddetlendi. İki İspanyol Nasello'yu kazandırmamak için ellerinden geleni yapıyorlardı.

Nasello sahibinin sözlerini anlamış gibi öne geçmeğe çalışıyordu.

Yarışın sonu yaklaştı. Nasello şimdi sadece yarım baş geride idi.

Varış hattına birkaç metre kalmıştı...

Muthiş bir atılış hamlesi ile Nasello son anda ötekileri geçti, hattı aştı, kazandı.

Nasello sayesinde İtalya zafer kupasını aldı. Halk sevinçten coştu.

Bu zaferden sonra Nasello yıllarca her yarışın birincisi idi. Daha yarış başlamadan «İkinci kim olacak» diye sorarlardı. Ama, ne çare ki artık Nasello ihtiyarlamıştı. Bir gün Amsterdam'da...

?

Binbaşı, bu yarış için de ümidimiz sizde. Ne dersiniz?

Bilmem Nasello artık ihtiyarladı. On sekiz yaşında. Sanıyorum ki bu son yarışımız olacak.

Filiponi düşüncesinin bu kadar çabuk gerçekleşeceğini aklına getirmemişti. Bir engelden atlarken.

Veteriner yarayı muayene etti...

Nasıl, doktor?

Hayvanı öldürmekten başka yapacak şey yok. Kırık büyük.

Filiponi atının öldürülmesine razı olmadı. Hayvanı topal kalacaktı ama, yaşayacaktı.

İyi olacaksın, Nasello. Sonra seninle yurda gideceğiz, beraber yaşayacağız.

Efendisi sözünü tuttu. Nasello iyileşti, fakat topal kaldı. İtalya'ya döndüler. Filiponi Nasello için geniş bir çayır satın aldı. Ömrünün sonuna kadar hayvan orada rahat ve huzur içinde yaşadı.

Nasello sükûn içinde tatlıca sönüp gitti. Ölümü sahibini o derece içlendirdi ki albay Filiponi ömrünün sonuna kadar bir daha ata binmedi.

HOPPACIK

YILDIZ, İstanbul'daki evini çok özlemişti. Epey zamandan beri Orta Anadolu'nun ıssız bir yerindeki bu çiftlikte oturuyorlardı. Çiftlik aileye dededen miras kalmıştı, ama Yıldız'ın babası İstanbuldayken bir defa olsun gidip görmemişti. İstanbul'da güçlükle geçinebiliyorlardı. O kadar çalışıp çabaladığı halde işleri gün geçtikçe bozuluyordu. Daha kazançlı bir iş tutmayı düşündü. Burada da çıkar yol bulamayınca aklına başka bir şey geldi. Anadolu'daki çiftliğe gideceklerdi. Orada az masrafla basit bir şekilde yaşarlar, topraktan iyi ürün alırlarsa epeyce para biriktirebilirlerdi.

Böylece çiftliğe taşındılar. Yıldız yeni hayatından hiç memnun değildi. Buradaki evleri kerpiçtendi. İstanbuldaki evleri kadar güzel değildi. Oradaki sokakları, gezilecek yerleri bir türlü unutamıyordu. Komşu çocuklardan birçok arkadaşı vardı. Evde canları sıkılınca gezmeğe giderlerdi. Çiftlikteki basit hayat kızcağıza usanç veriyordu. Hoşça vakit geçirmesini sağlıyacak hiçbir şey yoktu. Tarlalarının bulunduğu ova ufka kadar dümdüz uzanıyordu. Babasının ara sıra bir şeyler almak, çiftlikte çalıştıracak ırgatları bulmak için gittiği köy bile çok uzaktaydı. Babası ilkbaharda kuzular doğunca köyden ona güzel bir kuzu getirmeye söz vermişti. Bu yüzden kızcağız sabırsızlıkla baharın gelmesini bekliyordu. Kuzuyu severse onunla oyalanır, belki can sıkıntısı geçerdi.

Bir gün evin önünde dalgın dalgın otururken uzaktan bir atlı göründü. Yerinden kalkarak :

— Anne bak birisi geliyor, diye seslendi.

Çiftlikte yalnız başlarına oturdukları için uzaktan bir adamın görünmesi bile onları heyecanlandırmaya yetiyordu. Annesi, babası, iki küçük erkek kardeşi evlerine doğru yaklaşan adamı karşılamaya çıktılar. Bu 4 - 5 kilometre ilerde oturan, en yakın komşuları Dursun Efendi idi.

Adam atından inerken beraber getirdiği güzel bir buzağıyı onlara gösterdi :

— Bakın size ne getirdim, dedi.

Yıldız sevinçle :

— Ah, ne güzel hayvan, diyerek buzağıyı okşamaya başladı. Dursun amcasına nasıl teşekkür edeceğini bilemiyordu. Adam :

— Büyüyünce iyi bir inek olur, dedi. Sütü size bol bol yeter. Kaymakla tereyağı da yaparsınız.

Annesi, Yıldız'ın buzağıdan çok hoşlandığını görünce :

— Buzağı Yıldız'ın olsun, dedi. O bakıp büyütsün.

Yıldız'ın gözleri parlamıştı.

— Ona hemen güzel bir ad koyayım, diye söylendi. Görünüşü çok sevimli, yaramaz bir şey. Ona «Hoppacık» desek nasıl olur

Herkes bu adı beğenmişti. Dursun amca bir kahve içip dereden tepeden konuştuktan sonra çiftlikten ayrıldı. O anda buzağı da onun peşinden gitmeye kalkıştı. Yıldız yalvarırcasına :

— Hoppacık, Hoppacık, buraya gel. Sen artık bizimle kalacaksın, diye bağırdı.

Hayvan onun sözlerine aldırış bile etmiyordu. En sonunda Dursun amca kızıp kovalayınca adamın peşinden koşmaktan vazgeçti. Dursun amca :

— Buzağıyı birkaç gün bir yere kapatın, dedi. Eski yerini arayacak. Buraya alışıncaya kadar serbest bırakmayın.

Buzağıyı samanlığa koyup karnını doyurdular. Ertesi günü nasılsa biri samanlığın kapısını açık bırakmış olacak ki, hayvan hızla dışarı fırladı. Yıldız çok geçmeden onun kaçtığını anladı. Hemen peşinden koşup epeyce uzakta yakaladı. Geri getirip samanlığa bağlarken:

— Bir daha buradan kaçmak yok, anlaşıldı mı, diyordu. Ben de İstanbul'daki evimizi özlüyorum, ama çiftliği bırakıp kaçıyor muyum?

Çok geçmeden yaramaz buzağı boynuna bağlanan ipi koparmayı, çözmeyi öğrendi. Boynunu acıtmasın diye Yıldız ipi sıkı bağlamaya kıyamıyordu. O da samanlığın kapısını açık buldukça soluğu tarlaların içinde alıyor, eskiden geldiği yere doğru koşuyordu. Onu uzaklardan tutup getirmek Yıldız'ın babasına düşüyordu.

— Bu aptal hayvanın peşinde koşmaktan bıktım, diyordu. Onu eski sahibine yollayacağım.

Yıldız, buzağıdan ayrılmamak için babasına o kadar çok yalvardı ki, o da is-

ter istemez biraz daha kalmasına razı oldu.

Bir hafta sonra babası en yakındaki kasabaya gitti. Yetiştirdiği ürünlerden bir kısmını satacak, oradan kış için lüzumlu bazı şeyler alacaktı. O gün öğleden sonra ufukta kara kara bulutlar belirdi. Yıldız'la annesi hava bozmadan tulumbadan biraz su çekip eve taşımaya karar verdiler, ama tulumbanın başına gelince çok can sıkıcı bir şeyle karşılaştılar. Tulumbanın bir yeri kırılmıştı. İçinden bir damla su gelmiyordu. Bunu görünce annesi Yıldız'a :

— Kuyunun ağzını açalım, suyu kovayla çekelim, dedi.

Kuyunun kapağı çok ağırdı. Kaldırmaya uğraşırlarken ellerinden kaydı ve kuyunun ağzına iyice sıkıştı. Ne kadar uğraşsalar kuvvetleri onu yerinden çıkarmaya yetmiyecekti. Kadın endişeli bir sesle :

— Biz bu işten vazgeçelim, dedi. Baban gelmeden kapağı açamayız. Neyse ki yağmur yağacak. Bütün kaplarımızı dışarı çıkarır yağmur suyu ile doldururuz.

Havada dondurucu bir soğuk vardı. Yağmur yerine havadaki tozlarla karışıp oradan oraya uçuşan kupkuru, küçük, küçük kar taneleri belirdi. Henüz yerler kar tutmadığından kar eritip su yapmak imkânsızdı.

Ertesi günü insanın iliklerine kadar işleyen buz gibi bir rüzgâr esiyordu. Ana kız düşünceli düşünceli oturuyor, ne yapacaklarını bilemiyorlardı. Annesi :

— Dursun Efendinin haberi olsa mutlaka yardıma koşar, diyordu.

Birden kızın aklına bir şey geldi.

— Anneciğim, Hoppacık'ın boynuna bir mektup bağlıyalım. Salıverelim gitsin. Çabucak eski evine döner.

— Peki ama, bakalım Dursun Efendi mektubu görüp okuyacak mı? Onun bir sürü ineği var. Adamları bizim buzağıyı da ötekilerle birlikte ahıra kapatırlar. Dursun Efendinin bu işten haberi bile olmaz.

Uzun uzun düşünüp taşındılar. Sonunda bir karara vardılar. Yıldız kordelâsını çıkardı. Buzağının boynuna enli bir kordelâ bağladı. Bunun üstünü renkli renkli başka kordelâlarla, fiyonklarla süsledi. Mektubu da sıkıca bağladı. Sonra küçük bir kovanın içine birkaç taş koyup bunu da hayvanın boynuna astı. Koştukça bunlar tangır tungur ses çıkaracaktı. Her şey hazır olun-

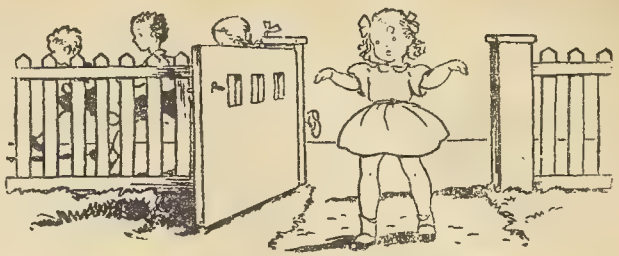

EVE DÖNELİM

Yusuf kızkardeşi Özden'i çocuk bahçesine götürmek istemiyordu, ama Özden'i almazsa annesinin izin vermiyeceğini biliyordu.

Parkla bir zaman oynadıktan sonra Özden «eve dönelim, yağmur yağacak» diye tutturdu. Yusuf'un arkadaşı Özer de «biraz daha salıncakta sallanalım, ondan sonra eve döneriz» diyordu. Yusuf, Özer'e:

— Olmaz kardeşim dedi. Özden'e iyi bakmazsam annem kızar. Ne yapalım, ağabey olmak kolay değil. İstersen Özden'i eve götürdükten sonra biraz da kapının önünde oynarız.

Eve dönerlerken hava iyice bozmuştu. Anneleri çocukları kapıda karşıladı.

— Aferin benim akıllı çocuklarım, ıslanmadan döndünüz, dedi. Kakao pişirdim. Gelin kahvaltı edin.

Kahvaltı ederlerken pencereye vuran iri iri yağmur damlalarını görünce Özer arkadaşına :

— Özden bir an önce eve dönmek istemekte haklıymış, dedi. Küçükler bazan bizden akıllı oluyorlar.

ca samanlığın kapısını açarak :

— Haydi yolun açık olsun, diye bağırdı. Özlediğin evine dön bakalım.

Hoppacık koşa koşa uzaklaştı. Tahmin ettikleri gibi Dursun amca mektubu aldı ve hemen komşularının yardımına koştu.

İki gün sonra babası eve dönünce Yıldız olanları bir bir anlattı. Babası :

— Hoppacık büyük bir iş başarmış, dedi. Ona mükâfat vermeli. Bundan sonra çok sevdiği o evde kalsın. Biz başka bir inek alırız.

Yıldız babasına hak vermişti, ama buzağıdan ayrılmak onu çok üzüyordu. Ertesi günü babası samanlıkta bir atı nallarken o da durmuş bakıyordu. İçinden «şimdi Hoppacık burada olsaydı» diye düşündü. O sırada koluna bir şey dokundu. Başını çevirip baktı. Hayretler içinde kalmıştı. Sevinçle :

— A, Hoppacık gelmiş, diye bağırdı.

Babası da gülerek :

— Bu evi daha çok sevmiş galiba, dedi.

Yıldız kollarını buzağının boynuna dolayarak şöyle mırıldandı :

— Hoppacık artık burasını çok sevecek. Eski evini özlemiyecek. Ben de bundan sonra İstanbul'u özlemiyeceğim. İkimiz çok güzel günler geçireceğiz.

S. ÖZİN

★

KUMBARANIZ VAR MI?

Her kardeşin bir kumbarası olmalı!... Yapı ve Kredi Bankasından alacağınız kumbaralı bir İkramiyeli Aile Cüzdanında hem para biriktirir, hem de bankanın zengin ikramiye çekilişlerinde talihinizi denersiniz. Şimdiye kadar Yapı ve Kredi Bankasından birçok çocuğa apartman dairesi ve çeşitli para ikramiyeleri çıkmıştır.

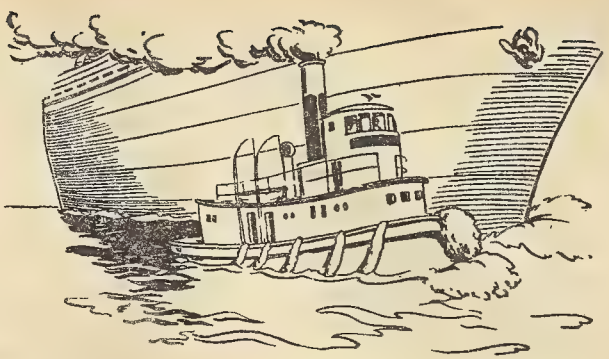

Kılavuz Motoru

«Yolveren» büyük gemilere kılavuzluk ederek onları limana sokan küçük bir motordu. Uzun yıllar boyunca bu işi görmüştü. Ama son zamanlarda limanda bir kenara atılmış, yerine başka kılavuz motorları alınmıştı. Bu yeni motorlar pırıl pırıl boyalıydı. İhtiyar Yolveren'in yanından geçip gemileri limana sokmaya giderlerken ona bakıp alaycı bir şekilde düdük öttürüyorlardı. Zavallı Yolveren artık bir işe yaramadığı için çok üzülüyordu.

Bir gün birkaç adam Yolveren'e bindi. Motorunu tamir edip benzin doldurdular. Her tarafını iyice temizlediler. Adamlardan biri arkadaşlarına:

— Yolveren bu limanın en eski ve en iyi motoru, diyordu. Limana girecek en şerefli gemiye o yol göstermeli. Bu mânalı bir hareket olacak.

Yolveren, heyecanından yerinde duramıyordu. Acaba beklenen gemi nasıl bir şeydi? Ertesi sabah eski kaptanı adamlariyle gelip Yolveren'e bindi. Motoru işlettiler, limandan çıktılar.

Yolveren savaştan dönen askerleri getiren büyük bir gemi gördü. Askerler sevinç içinde kavuştukları ana vatanlarına bakıyorlardı. Yolveren kendi kendine:

— Bana ne güzel bir iş verdiler, diye düşündü. Gerçekten limana giren en şerefli gemi bu.

Askerleri taşıyan gemi Yolveren'in arkasından limana girerken rıhtıma birikmiş halk bağırıp el çırpmaya başladı. Bir bando marşlar çalıyor, bayraklar dalgalanıyor, herkes sevinç içinde gelenleri karşılıyordu. Yolveren ömrü boyunca bu güzel günü unutamıyacaktı.

★

GEÇ KALMIŞ

Öğretmen:

— Gülderen, derse tam on dakika geç kaldın.

Gülderen:

— Hayır öğretmenim, tam beş dakika geç kaldım. Beş dakika da kapının önünde nasıl bir mazeret bulayım diye düşündüm.

Koltuk Değnekleri

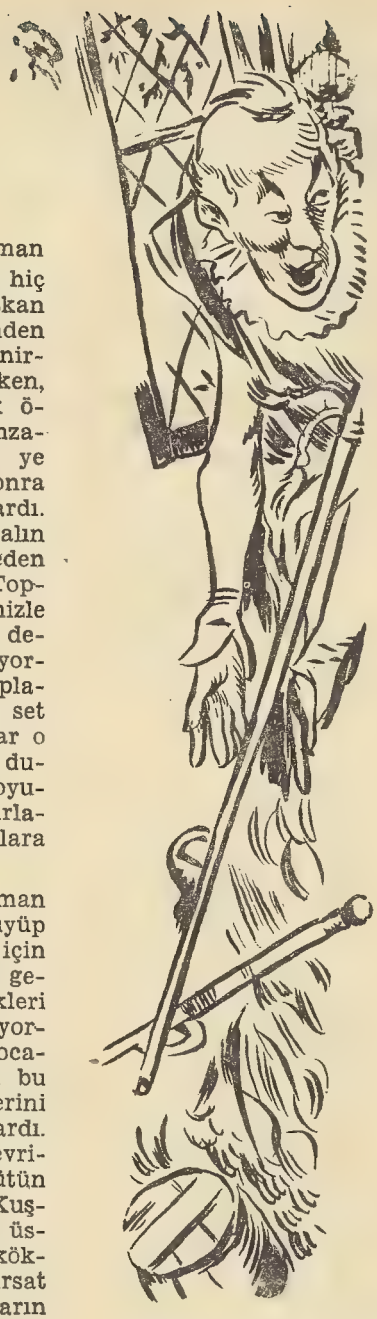

KIRAL, çalıştığı zaman koltuk değneklerini hiç kullanmazdı. Çok çalışkan bir insandı. Sabah erkenden kalkıp işe başlardı. Giyinirken, kahvaltısını ederken, sadık uşağı imzalanacak önemli yazıları getirir imzalatırdı. Bu işler saat 7 ye kadar biterdi. Ondan sonra kıralın en güç işi başlardı. Ülkesinin güvenliği kıralın her gün durup dinlenmeden çalışmasına bağlıydı. Topraklarının üç yanı denizle çevriliydi. Kara aşağıda, deniz daha yüksekte kalıyordu. Suların toprağı kaplamaması için çepeçevre set ağaçları dikilmişti. Bunlar o kadar sıktı ki, kalın bir duvar gibi denize karşı koyuyor, topraktan dışarı fırlayan kalın kökleri dalgalara göğüs geriyordu.

Bu ağaçların her zaman dayanıklı kalmasını ,çürüyüp kurumamasını sağlamak için çok dikkatli davranmak gerekiyordu. Ağaçların kökleri kuşların çok hoşuna gidiyordu. Bunlara dadanan kocaman kuşlar vardı. Halk bu kuşların ağaçların köklerini yemesinden çok korkardı. Eğer ağaçlardan biri devrilecek olursa bir anda bütün memleketi su basardı. Kuşlar her zaman ağaçların üstünde uçuşur, yere inip kökleri gagalamak için fırsat kollarlardı. Kıral, kuşların ağaçlara bir zarar vermemesi için iyi bir çare bulmuştu. Memleketteki en çevik ve en kuvvetli kedileri toplatmış, bunlara kuşları kovalamayı öğretmişti. Bu kedilere «muhafız kediler» denir, üstlerine «M. K.» yazılı birer arma takılırdı. Kıral sık sık :

— Burada en birinci ödevi muhafız kedilerimiz görüyor, derdi. Onların işi ordudan da, itfaiye teşkilâtından da daha önemli.

Tam bin tane kedi vardı. Bunlar işi aralarında paylaşıyorlardı. Beş yüz tanesi gündüz ağaçlara bekçilik ediyor, gece onlar dinlenirken geriye kalan beş yüzü çalışıyordu. Sabah saat 7 de kediler nöbet değiştirirdi. Kıral bu işle çok ilgilenirdi. Sarayda borazan çalınca kahvaltıdan kalkar, atına atlayıp kedileri teftiş ederdi. Gözlerinin önünde sıhhatli, kuvvetli, karnı tok beş yüz kedi, iyi talim etmiş askerler gibi, setteki ağaçlara doğru ilerleyip nöbeti alırlardı. Tüyleri çamur içinde kalmış yorgun, aç beş yüz kedi ise dinlenmek için evlerine dönerlerdi.

Kediler on iki saat dinlenirdi, ama kıral hiç dinlenemezdi. Her dakika kedilere iyi bakılıp bakılmadığını kontrol ederdi. Kedilerin yattığı odalar temiz tutulmalı, her birinin ayrı ayrı tüyleri fırçalanmalı, bıyıkları taranmalıydı. Kedilerin mutfağı sarayın mutfağından daha büyüktü. Memleketin en iyi aşçıları onlar için çalışırdı. Balıkçıların tuttuğu en güzel balıklar kediler için satın alınırdı. Kıral her gün akşama kadar yaz, kış demeden deniz kenarında dolaşır, ağaçların kökünü birer birer inceler, kedileri teftiş ederdi. Akşam üstü saat 17 de işi biter :

— Bugün çok çalıştım, yoruldum, artık eğlenmeyi hak ettim, derdi.

Kıral bütün gününü bu anın gelmesini hayal ederek geçirirdi. Çalıştığı zaman kendini iyice işine verir, işi bittikten sonra güzelce eğlenmesini bilirdi. Sadık uşağı Eric'e :

— Koş benim koltuk değneklerimi getir, derdi.

Kıralla Eric bütün üzüntülerini unutarak iki küçük çocuk gibi sevinçle saraya koşarlardı. Eric koltuk değneklerini getirir getirmez kıral bunların üstüne çıkarak bahçede yürümeye başlardı. Ucu kürklü pelerini havada dalgalanır, köpekleri havlayarak peşinden koşardı. Sarayın duvarlarından bahçeye bakıp, kıralın bu halini görenler :

— Kıral koltuk değneklerinin üstünde çok gülünç oluyor, ama o çok çalışkan, iyi bir kıral. Canı biraz da böyle eğlenmek istiyorsa bundan ne çıkar, diyorlardı.

Memlekette kıralın bu halini ayıplayan yalnız bir kimse vardı. Lord Dron'un güldüğü hiç görülmemişti. Oyunlardan, eğlencelerden hoşlanmazdı. «Gülmek insanın yüzünü çirkinleştirir. Ağzının iki ucu daima aşağıya doğru sarkmalıdır» derdi. Kıralın koltuk değneklerinin üstünde dolaşırken gülüp eğlenmesine çok kızıyordu.

Bir gün kimseye görünmeden saraya girdi. Gizlice koltuk değneklerini aldı. Pelerininin altına sakladı. Onları saraydan uzaklaştırıp bir yerde yakacaktı. Ansızın uzaktan kıralın yaklaştığını gördü. Kıral olanları farketmiş gibiydi. Lord Dron'un peşinden koşmaya başladı.

Kıral gittikçe yaklaşıyordu. Lord ne yapacağını şaşırmıştı. Yakınında bir pencere gördü. Başını uzatıp aşağıya baktı. Aşağıdan tesadüfen kıralın uşağı Eric geçiyordu. Lord Dron çocuğu durdurup :

— Şu koltuk değneklerini al, kimseye göstermeden deniz kenarındaki ağaçların dibine göm. dedi. Çabuk ol. Boşuna vakit geçirme.

Eric kıralın koltuk değneklerine ne kadar düşkün olduğunu biliyordu.

— Sonra kıral hazretleri nasıl eğlenirler, diyerek itiraz etti.

Lord onu bir anda susturdu. Koltuk değneklerini gömerek ortadan kaldırmasını emretti. Arkasından :

— Sakın bir daha gözüme görünme, diye bağırdı. Seni sarayda görecek olursam ayaklarını kırarım.

Zavallı çocuk korkusundan lordun emirlerini yerine getirdi, ama içi kan ağlıyordu. Çok sevdiği kıralına karşı böyle bir şeyi nasıl yapabilmişti?

O gün akşam üstü saat 17 de kıral avazı çıktığı kadar bağırıyordu.

— Koltuk değneklerim nerede? Onları kim almış?

Lord Dron kıralın öfkeli halini gördükçe için için seviniyordu. Kırala söyliyecek bir yalan da hazırlamıştı.

— Efendimiz, dedi, koltuk değneklerinizi halkınız ortadan kaldırdı. Kırallarının koltuk değnekleriyle gezmesini hoş karşılamıyorlar. Onun için artık o şekilde dolaşmaktan vazgeçseniz iyi olacak.

Bu sözler kıralı epeyce düşündürdü. En sonunda :

— Peki, öyle olsun, dedi. Bir daha koltuk değneği ile gezmiyeceğim.

Aradan günler geçtikçe kıral eski neşesini kaybetti. Bütün gün saraydan çıkmıyor, memleket işleriyle ilgilenmiyordu. Daha doğrusu eskisi gibi kendini işine veremiyordu. Muhafız kedilere bağırırken sesi zayıf ve titrek çıkıyordu. Kediler artık sözlerini dinlemez olmuşlardı. Gittikçe tembelleşiyorlardı. Onlara eskisi gibi iyi bakılmıyordu. İşlerinin başında uyuklarlarken kuşlar neredeyse gözlerini oyacaktı. Ağaçlara konuyor, uyuşuk kedilerin aralarında dolaşıyorlardı.

Şehirde hiç kimsenin işi yolunda gitmiyordu. Kadınlar doğru dürüst ev işlerini yapamıyorlardı. Şehrin içinde uçuşan kuşları gördükçe, «Muhafız kediler işlerini ihmal ediyorlar, kuşlar set ağaçlarını yiyecek, evlerimizi su basacak» diye üzülüyorlardı. Erkekler de çalışamıyorlar, birbirlerine endişe ile şunları söylüyorlardı :

— Muhafız kediler niçin işlerini yapmıyorlar. Kıral onları kontrol etmiyor mu? Kırala bir şey mi oldu?

Kırala ne olduğunu yalnız uşağı Eric biliyor, günlerden beri gözüne uyku girmiyordu. Bir gün dayanacak hali kalmadı. Ne olursa olsun koltuk değneklerini gömdüğü yerden çıkarıp kırala götürmeye karar verdi. Önce kıralla konuşmaya gitti.

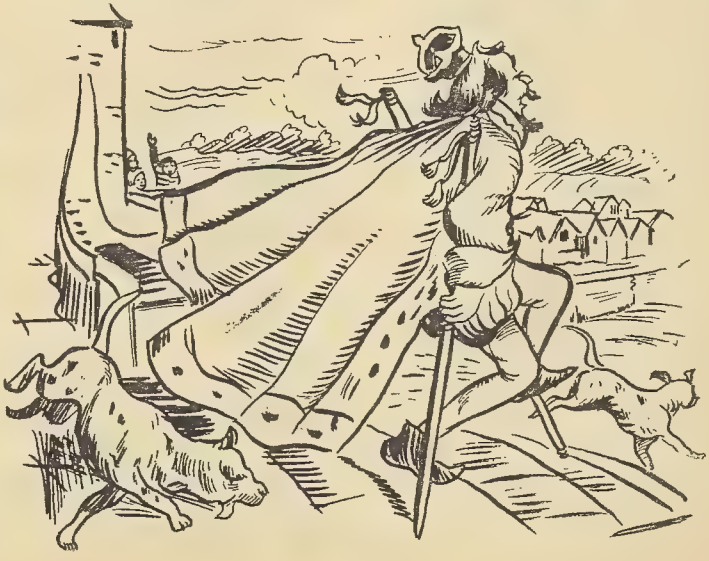

Ama yarı yolda Lord Dron onu yakalayıp bir yere hapsettirdi. Birkaç gün sonra Eric buradan kaçmanın yolunu buldu. Hiçbir şeyden gözü yılmıyor, mutlaka kıralı görmek istiyordu. Lordun adamlarının elinden kaçarken bir sokağın ortasından su aktığını gördü. Orada daha önce böyle bir şey yoktu. Parmağını suya batırıp tadına baktı. Tuzluydu.

— Eyvah, deniz suyu, diye söylendi. Kaybedilecek vakit yoktu. Hemen koltuk değneklerini çıkarmalıyım.

Set ağaçlarının dibinde koltuk değneklerinin gömülü olduğu yerde kuşlar kökleri kemirip duruyorlar, Eric toprağı kazarken etrafından uçuşup onu gagalamaya çalışıyorlardı. Koltuk değneklerini çıkarınca olanca hızıyla saraya doğru koşmaya başladı. Yolu şehrin içinden geçiyordu. Lord Dron'un adamları kendisini tanımasın diye koltuk değneklerinin üstüne çıktı. Bir de uzun pelerine sarındı. Adamlar onu uzun boylu sanarak yanından geçip gittiler. O da saraya girip doğruca kıralı buldu.

— Efendimiz, efendimiz, yetişin diye bağırdı.

Kıral yavaş yavaş başını çevirip baktı.

— Ne oluyor, sen kimsin, diye sordu.

Eric hemen pelerinini atıp koltuk değneklerini çıkardı ve onları kırala uzattı. Koltuk değneklerinden Eric'in inmesiyle onların üstüne kıralın çıkması bir olmuştu. Hemen saraydan fırlayıp sahile doğru koştu. Derin bir nefes alıp kedilere, «Muhafızlar, herkes yerine» diye bağırdı. O güne kadar kırallıkta böyle şiddetli bir emir duyulmamıştı. Kediler bir anda sıraya girip düzenli bir ordu gibi kuşların üstüne yürüdüler. Kıral :

— Gündüz kedileri sol tarafa, gece kedileri sağ tarafa. İleri, diyerek hücum emrini vermişti.

Savaş on dakika sürdü. Kuşların bir kısmı ölmüş, bir kısmı da kaçmıştı. Deniz kudurmuş gibi kabarıyor, ağaçlara çarpıyordu. Ama ne olursa olsun ağaçları deviremiyecek, bu toprakların üstünden geçemiyecekti Şehir halkı bayram yapıyordu.

Kıral, Dron'a hak ettiği cezayı verdi. Onu bir kuleye hapsettirdi. Yemek olarak her gün setteki ağaçları kemiren ölü kuşların etini yiyordu. Eric'i de mükâfatlandırdı. Saray marangozuna tıpkı kendininki gibi bir çift koltuk değneği daha yaptırdı. Onları Eric'e hediye etti.

O günden sonra daima akşam üstü saat 17 de kıralla Eric koltuk değneklerinin üstünde gezintiye çıktılar. Eğlencelerinin iyice tadını çıkardılar, çalışırken işten başka bir şey düşünmediler.

Gülümseyen Menekşe

Tülin :

— Yarın okulda çiçek yarışması var, dedi. Hepimiz yetiştirdiğimiz en güzel çiçekleri götüreceğiz. Ben de bahçedeki hercai menekşelerden birini seçeyim.

Bunu duyan bütün hercai menekşeler beğenilmek için başlarını kaldırdılar. Mor hercai menekşe:

— Eminim, beni seçecek, dedi. Mor elbisemle bir kıraliçeye benziyorum.

Kahverengi hercai:

— Yanılıyorsun kardeş, dedi. Tülin beni daha sever. Annesinin de benimkinin renginde bir elbisesi var.

Bunların yanında bir de karışık renkli hercai menekşe vardı. Yapraklarını açarak gururla:

— Ben sizlerden daha güzel ve gösterişliyim, dedi. Elbisemdeki süslere bir bakın!

Beyaz hercai çok üzgündü :

— Benim elbisem o kadar sade ki Tülin yüzüme bile bakmıyacak, diye düşünüyordu.

Ertesi sabah yağmur yağmaya başladı. Mor menekşe :

— Eyvah, elbisem bozulacak, diye telâşlandı.

Kahverengi menekşe kirlenmesin diye eteklerini topladı. O zaman da soluk bir çiçeğe benzedi. Karışık renkli hercai de yağmur yağıyor diye ağlamaya başladı. Yalnız beyaz hercai menekşe halinden memnun görünüyordu.

— Bu yağmur susuz kalmış köklerime ne kadar iyi gelecek, diye düşünüyordu.

Neşesinden o gün yapılacak çiçek yarışmasını unutmuştu. Tülin bahçeye çıktı.

— Ah, şu beyaz menekşe ne güzel, dedi. Yağmurda canlanmış, güzelleşmiş... Okula bunu götüreyim.

Diğer menekşeler beyaz hercainin arkasından bakakaldılar. Onlar güler yüzlü olmanın kendilerini ne kadar güzelleştireceğini unutmuşlardı.

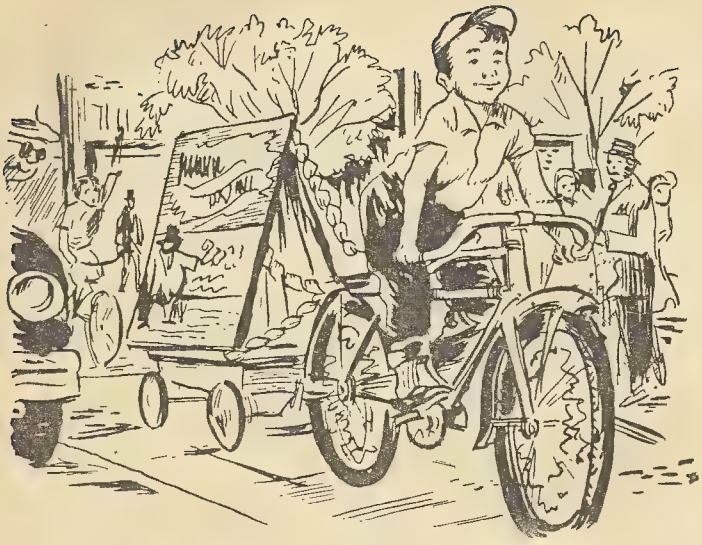

Sihirbazın Marifeti

O sabah onuncu defa olmak üzere Caner bisikletiyle meydanın kenarını çepeçevre dolaşıyordu. Bisikletinin tekerleklerini renkli krapon kâğıtlarıyla süslemiş, arkasına ufacık bir araba bağlamıştı. Arabanın üstünde büyük bir afiş göze çarpıyordu. Çocuk herkesin dikkatını çekerek afişi göstermek istiyordu. Gerçekten bu acayip şeyi gören en ciddî insanlar bile durup bakıyor, afişin yazılarını okuyunca gülerek uzaklaşıyorlardı.

Afişin üstünde çok şişman bir adamın resmi vardı. İri iri harflerle şunlar yazılmıştı :

«Harika sihirbazı görünüz.

«100 kilodan ağır olanlar parasız girebilirler.

«Diğerlerine 50 kuruş.

«Kızılay yararına.

«Şimdiden biletlerinizi alınız.»

Caner bir köşeyi dönerken karşısına başka bir bisikletli çocuk çıktı. Kabadayı bir tavırla Caner'e :

— Hey, var mısın beraber yarış yapalım, diye bağırdı.

Caner :

— Bugün olmaz Ergun, işim var, diye cevap verdi. Harika Sihirbazın reklâmını yapıyorum. Yıldırım'la beraber bir temsil hazırladık. Kazandığımız parayı Kızılay'a vereceğiz. Dünyanın hiçbir yerinde görülmemiş numaralarımız var.

Ergun alaycı bir sesle :

— Bu Harika Sihirbaz da kimmiş, diye sordu. Yoksa numaraları sen mi yapıyorsun?

— Numaraları Yıldırım yapacak. «Harika Sihirbaz Yıldırım». Hoş bir isim oldu değil mi? Ben sihirbazın yardımcısıyım.

— Peki nasıl numaralar yapıyor?

— Afişin altındaki yazıları oku, anlarsın.

Ergun kendi kendine mırıldanarak okumaya başladı :

— Şapkadan çıkan tavşan, kaybolan para. Bakır beş kuruş gümüş oluyor...

Buraya gelince durdu. Ceplerini karıştırıp iki tane 25 kuruş çıkardı. Caner'e uzattı.

— Temsilinize geleceğim, dedi. Ama burada yazılı olan bütün numaraları görmek isterim. Ona göre davranın.

Ergun uzaklaşınca Caner de evine döndü. Çok yorulmuştu. Biraz dinlendikten sonra Yıldırım'a gitti. Arkadaşının neler yaptığını merak ediyordu. Caner geldiği zaman Yıldırım da kendi kendine para numaralarını tekrarlıyordu. Avucunun içine bir gümüş lira koydu, elini kapatıp parayı sıkar gibi yaptı. Yeniden avucunu açtığı zaman para yok olmuştu. Caner heyecanla :

— Çok güzel, diye bağırdı. Hiçbir şey farkedilmiyor.

Yıldırım gururla :

— Bunları sana yutturduktan sonra başkalarının gözünü boyamak işten bile değil, dedi.

Caner arkadaşlarından daha endişeli görünüyordu :

— Temsile Ergun da geliyor, dedi. Ona bilet verdiğime pişman oldum. 50 kuruşu kendinde kalsaydı da işimize burnunu sokmasaydı. İnşallah bize bir oyun oynamaya kalkmaz. O çocuğa hiç güvenemiyorum.

Bu haber Yıldırım'ı da düşündürdü :

— Hakkın var Caner, dedi. Ergun bizi rezil etmek için kimbilir şimdi ne plânlar kurar. Hâlâ Cumhuriyet Bayramından önce trampetini bizim patlattığımızı sanıyor. Hıncını almak için her şeyi yapabilir.

— İlân ettiğimiz numaraların hepsini görmek istiyor. Eğer bunlardan biri olmazsa belki de başımıza iş açar.

Yıldırım kendine güveniyordu. Arkadaşına :

— Sen hiç merak etme,

dedi. Her şey yolunda gidecek.

Temsil günü Ergun'la arkadaşları erkenden geldiler. Yıldırım kapıda bilet veriyor, Caner de seyircilere oturacak yer gösteriyordu. Temsilin başlama zamanı gelince ikisi birden giyinme çadırına girdiler. Caner sahnede kullanacakları eşyalara bir göz attı. Sıkıntı içinde :

— Demin Ergun'u gördüm, dedi. Buradan çıkıyordu. İnşallah hiçbir şeyi karıştırmamıştır.

Yıldırım hazır olunca ikisi beraber sahneye çıktılar. Seyircilere selâm verirlerken Ergun yerinden kalkarak şöyle bağırdı :

— İlân ettiğiniz bütün numaraları yapamazsanız paramızı geri isteriz. Öyle değil mi arkadaşlar?

Arkadaşları «Evet» diye bağırarak onu desteklediler. Mikrofon olmadığı için Caner eline küçük bir megafon almıştı. Bunu ağzına tutarak :

— Merak etmeyin, dedi. Bütün numaraları yapacağız. Şimdi size Harika Sihirbaz Yıldırım'ı takdim ediyorum. Hünerleriyle sizi heyecandan heyecana sürükliyecek.

Yıldırım şapkasını çıkarıp selâm vererek masanın başına geçti. Sürahiden bardağa su koydu. Suyun üstüne üfledi. Su birdenbire kıpkırmızı oldu. Sonra elini bardağın ağzına kapadı. Kırmızı su mavi oldu. Bardağın üstüne bir mendil örttü. Bazı acayip sözler mırıldanarak gösterişli bir hareketle mendili çekti. Su eskisi gibi beyazlanmıştı.

Diğer numaralar da böyle başarılı oluyordu. Ergun'la arkadaşlarından başka bütün seyirciler durmadan Yıldırım'ı alkışlıyorlardı. Sıra sonuncu numaraya gelmişti. Sihirbaz seyircilerden kendisine bir 5 kuruş vermelerini istedi. Daha sözünü tamamlamadan Ergun parayı uzattı. Yıldırım nezaketle :

— Efendi, şimdi bu bakır parayı gümüş yapacağım, dedi.

O sırada Caner sahneye çıkıp Yıldırım'a yaklaştı. Yavaşça :

— Malzeme kutusu kayıp, diye fısıldadı. Çok aradım. Mutlaka Ergun almıştır.

Onlar aralarında telâşlı telâşlı konuşurlarken Ergun'un yüzünü görmeliydiniz. Oturduğu yerden sırıta sırıta sahnedekilerin haliyle eğleniyordu.

Caner' Yıldırım'a :

— Hemen başka bir numara yap, dedi. Meselâ akıllarından geçenleri oku. Vakit kazanırsak ben bir çaresine bakarım.

Yıldırım gözlerini Ergun'a dikerek :

— Etrafımızda şeytanlar dolaşıyor, dedi. Benim üstün sihir kuvvetim onları uzaklaştırıncaya kadar size başka bir numara yapayım. Ondan sonra para numarasına devam ederiz. Şu anda aklınızdan geçenleri bileceğim. Önce kim denemek istiyor? Beyinlerimizden çıkan dalgaların birleşebilmesi için önce bana bir soru soracak.

Ergun bunu duyunca hemen yerinden kalktı :

— Ben sorayım, dedi. Trampetimi kim patlattı?

Yıldırım ne yapacağını bilemiyordu. Esrarlı bir tavırla ellerini uzatıp karşısındaki çocukların üstünde gezdirdi. Tesadüfen Yalçın adındaki bir çocuğa bakmıştı. Çocuk sıkıntısından kıpkırmızı oldu. Sinirli sinirli ellerini oğuşturdu. Birdenbire yerinden kalkıp gitti. Herkes suçlunun Yalçın olduğunu anlamıştı.

Seyircilerin içinden başka bir çocuk da soru sormak istedi. O sırada Yıldırım'ın kulağına çadırın içinde camdan bir şey kırılmış gibi bir ses geldi. Caner çadırdan çıktı. Yıldırım, onun elinde tuttuğu beyaz bezin içinde bir parlaklık gördü. Elindeki 5 kuruşu Ergun'a atarak :

— Al da paranın tarihine bak, dedi. Sonra paranızı değiştirdim sanmayın.

Ergun paraya bakıp geri verdi. Yıldırım parayı beyaz mendilin içine koydu. Üstünden elleriyle oğuşturdu. Sihirli kelimeler söyledi. Sonra mendili açarak içinden gümüş gibi parlak bir beş kuruş çıkardı. Parayı Ergun'a atarak :

— Sizin paranız buydu, değil mi, diye sordu.

Ergun hayretle başını salladı. Seyirciler sihirbaz çocuğu çılgınca alkışlıyorlardı.

Ergun, herkes gidinceye kadar yerinden kalkmadı. Ondan sonra cebinden kü-

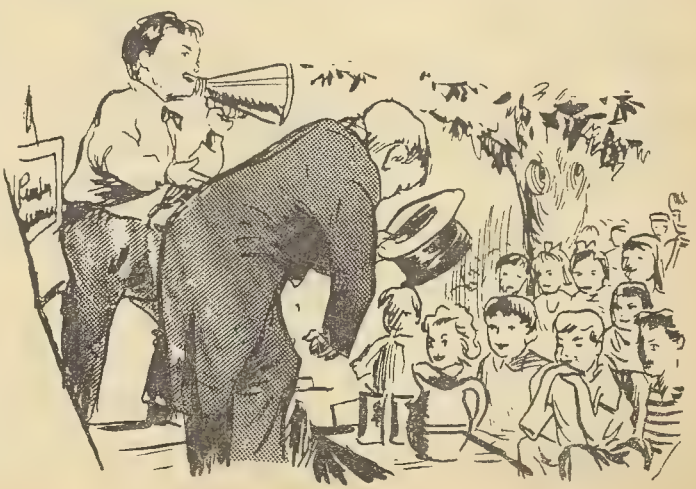

Yolunu Şaşıran Bulut

GÜZEL bir günde küçük bulutun canı biraz gezip dolaşmak istedi. Annesi gezinmesine izin verdi, ama «sakın kaybolma, yolunu şaşırma» diye tenbih etti. Küçük bulut:

— Kaybolmam anneciğim, diyerek hafif bir rüzgârın peşine takıldı.

Birçok tarlaların üstünden geçti. Çiftçiler çalışıyorlardı. Bulut çalışkan insanları çok severdi. Çiftçilerden biri arkadaşına:

— Ne güzel bir gün, dedi.

Adamlar başlarını kaldırıp gökyüzüne baktılar. İkisinin de yüzleri neşe doluydu. İnsanları sevindirmek küçük bulutun hoşuna gitmişti.

Yoluna devam etti. Bir köyün üstüne geldi. Orada uzun zaman durup okuldan çıkan çocukları seyretti. Tam güneşin önünde durmuş olacak ki çocuklardan biri :

— Oh, ne güzel hava, diye söylendi. Güneşin eski yakıcı sıcağı kalmadı.

Bulut yeryüzüne gölge yaptığı için çok memnun oldu. Gide gide bir şehrin üstüne geldi. Bir sokakta çocuklar çok kötü bir kavgaya tutuşmuşlardı. Küçük bulut onların birbirine çirkin sözler söylemesini pek ayıpladı. Çocuklardan ikisi ceketini çıkarıp dövüşmeye hazırlanıyordu. Bulut bunu görünce çok üzüldü. Yüzü kapkara oldu. «Çok ayıp» diye söylendi.

O anda çocuklar başlarını kaldırıp «gök gürlüyor» dediler. Bu güzel günü kavga ederek bozan çocukların yaptıklarına dayanamıyan bulut ağlamaya başladı. Gözyaşları seller gibi çocukların üstüne akıyordu. Çabucak kavgalarını unutup ıslanmamak için evlerine koştular. Bulut da onlar kavga etmekten vazgeçince üzüntüsünü unuttu. Çok yorgun düşmüştü. Evine dönmek istiyordu, ama ne taraftan gidecekti? Annesinden çok uzaklaşınca kaybolmuştu. Yanından geçen rüzgâra «ne olur, beni evime götür» diye yalvardı. Rüzgâr bulutu sırtına bindirdi. Şehrin üstünden, köyden, tarlalardan geçerek çabucak geri döndüler. Bulut annesini görünce:

— Anne, yolumu şaşırdım, kayboldum, ama çok iyi işler gördüm, dedi. Gittiğim yerlere güzellik, gölge ve barış götürdüm.

çük bir şişe çıkarıp Yıldırım'a gösterdi.

— Bakıra parlaklık veremiyesin diye cıvanızı saklamıştım, dedi. Ama numaralarını gerçekten çok iyi yaptınız. Trampetimi kimin patlattığını da öğrendim.

Ergun yaptığı şeylerden sonra daha fazla kalıp iki arkadaşla konuşmaya utanıyordu. Düşünceli bir halde yanlarından uzaklaştı. O gittikten sonra Yıldırım :

— Anlat bakalım Caner, dedi. Yeniden nasıl cıva bulabildin?

Caner çadıra girdi. Çok geçmeden elinde bir gazete ile dışarı çıktı. İçinde kırılmış bir termometre vardı. Gülerek :

— Sihirbaz olduğuna göre annen görüp kızmadan şu kırık termometrenin yerine sağlamını koyuver, dedi.

Yıldırım :

— Bu çok kolay, dedi. Kazandığımız paralardan bana biraz ver. Bütün sihrimi kullanarak sana hemen yeni bir termometre alırım. Neyse ki eczane uzak değil.

MEŞHUR OLAN KARDEŞLERİMİZİ TANITIYORUZ :

Tahir Kutsi Makal

İçişleri Bakanı Gazeteciler Cemiyetinde Tahir Kutsi Makal'a başarı armağanını verirken.

1953 mayısının sonlarındaydı, Denizli Lisesi birinci sınıfındaydım. Aylık 3.5 lira kira ile oturduğum evime arkadaşlar heyecanla girdiler. Ellerinde «Doğan Kardeş» dergisinin son sayısı vardı. Tebrik ediyorlar, niçin olduğunu gazoz ısmarlarsam söyliyeceklerini belirtiyorlardı. Derginin kapağını açıp bana uzattılar. «Doğan Kardeş» in yarışmasını kazanmıştım. O sıralarda haftalık çıkan Doğan Kardeş, İstanbul fethinin 500. yıldönümü dolayısiyle «Fetih Şiirleri Yarışması» düzenlenmişti. Birkaç arkadaşımla birlikte ben de yarışmaya katılmıştım. O sıralar okulda duvar gazetesi çıkıyor, Denizli'de çıkan gazetelerle «Acıpayam», «Kağnı», «Yirminci Asır» dergilerine yazıyordum, ama «Doğan Kardeş» in yarışmasını kazanışım bana büyük teşvik oldu. Esasen Doğan Kardeş, beni yazmıya teşvik eden dergilerdendi. Oradaki hikâyeleri, şiirleri okurdum, ben de onlar gibi yazmaya çalışırdım.

1950 de 14 yaşında yazmaya başladım. Acıpayam'ın Oğuz köyünde doğmuştum. Ağabeyim ve yengem öğretmendi. Onlardan gizli kitaplarını alır, okuduktan sonra, yerine koyarken görürler diye başkalarına verirdim. Bir gün arkadaşlardan biri kitabı yırtmıştı. Bunun üzerine ağabeyimin harman yerinde kırbaçla kitap için beni dövmesi kitap sevgimi iyice arttırmıştı.

Şimdi kitaba saygım sonsuzdur. Fırsat buldukça okuyorum. Sürülüp çapalanmayan topraktan ürün alınamıyacağı misali, okunmadan yazılamıyacağı kanısındayım.

Acıpayam Orta Okulunda, Denizli Lisesinde, Gazetecilik Okulu ve Ticaret Enstitüsünde öğrenim yaparken derslerim dışındaki zamanımı okuma hızımın zevki ile doldurdum. Öğretmen yahut gazeteci olmak isterdim. Gazeteci oldum. Halen Dünya gazetesinin Yurt Haberleri Şefiyim. Daha önce de Tan, Yeni Gazete ve Vatan gazetelerinde çalıştım. Dünya gazetesinde çıkan «Kamyon Üstünde Bir Yolculuk» röportajımla 1960 yılı Gazeteciler Cemiyeti mükâfatını kazandım. Yakında askere gideceğim, bu suretle ikinci olarak özlediğim mesleğe, öğretmenliğe kavuşup, iki yıl «Eğitim Ordusu» nda görev alacağım.

Kitaplarıma gelince, «Fakir İşi» isimli şiir kitabım 1957 de yayınlandı. Yayına hazır «Ketezi Çıkan Kağnı» ismi altında toplanacak röportajlarımla, «El Kapısı» romanım var.

1953 yılında Tahir Kutsi Makal'ın Doğan Kardeş'in «Fetih Şiirleri Yarışması»nı kazanan şiiri:

İSTANBUL SEVDALISI

Sevdalıydı asker, sevdalıydı
İstanbul sevdalısı
İman vardı hepsinde
Kalpler dolusu.

Sevdalıydı Fatih, sevdalıydı
Sevdalısı zaferin
Binlerce düşman ölmüştü
Çehresi değişti yerin.

Sevdalıydı, sevdalıydı Yeniçeri
İstanbul, fetih sevdalısı
Bu sevda ile girdi içeri
Şimşek gibi Türk atlısı...

Tahir Kutsi Makal

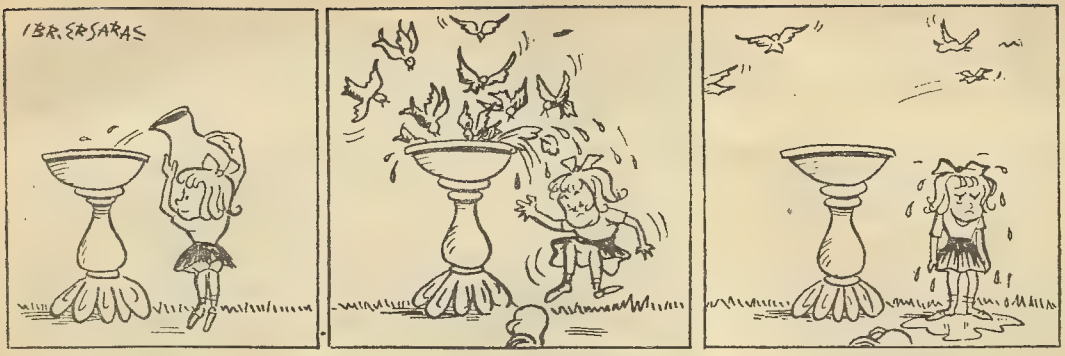

GÜLELİM

Bir çocuk simit almak için bir simitçi fırınına girmişti. Fırıncı bir simit uzattı. Çocuk eline alıp baktı. Çok sertti.

— Bu simit kaskatı olmuş, bayat, dedi.

Fırıncı kaşlarını çatarak:

— Hiç bayat olur mu? Benim simitlerim çok meşhurdur. Sen doğmadan önce ben yine burada simit yapardım.

— İyi ama, o simitleri niçin şimdi satıyorsunuz?

Bir seyyah rastladığı bir çiftçiye sorar:

— Tarlana çok yağmur düşüyor mu?

— Çok değil. Yolun öte yanındaki tarla daha çok yağmur alıyor.

Bu cevap seyyahı hayrete düşürmüştür... Yeniden:

— Tarlalarınız birbirine çok yakın olduğu halde niçin oraya çok yağmur düşüyor, diye sorar.

— O tarla benimkinden daha büyük te ondan.

Çocuk :

— Baba, dedem nasıl olmuş da düşüp ayağını kırmış.

Babası :

— Şu karşıdaki basamağı görüyor musun?

— Evet.

— Ya, işte onları deden görmemiş!...

★

Trende giden bir adam başka bir yolcuya:

— Keşke masamı yanıma alsaydım, der.

Yolcu merakla sorar:

— Niçin?

— Biletimi üstünde unutmuşum da!...

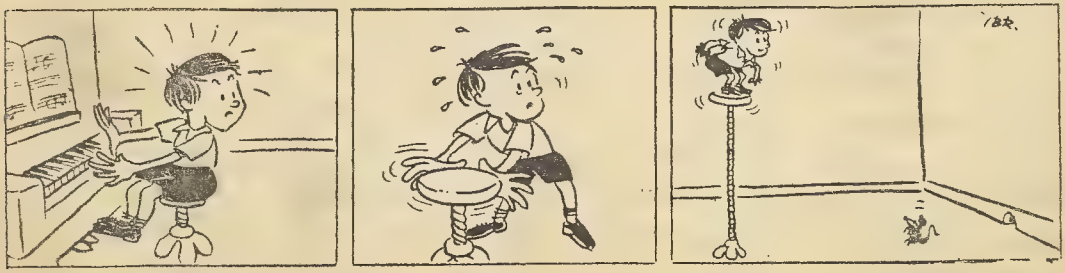

POMPEİ'DEN KAÇIŞ

YUNAN esiri Ariston bir odanın üç duvarına resimler yapıyordu. Odanın dördüncü duvarı yoktu. Ortasında küçük bir havuz bulunan bir avluya açılıyordu. Çalıştığı yerden bulutsuz, masmavi gökyüzü görünüyordu. Havada boğucu bir sıcak vardı. Toprağa sütunların gölgeleri düşmüştü. Burası Ariston'un efendisinin odasıydı. İyi bir sanatçı olan Ariston'a duvarları resimlerle süslemesini emretmişti. İki duvarın boyanması bitmişti. Herkül'ün insan üstü kahramanlıklarını gösteren resimlerdi bunlar. Herkül arslanı boğuyor, Herkül yaban domuzunu sırtına almış taşıyor, azgın atları evcilleştiriyor. Ressam şimdi Herkül'ün en büyük kahramanlığını belirten bir resim yapıyordu. Bir insan şeklinde canlandırılmış olan ölüm Herkül'ün ayaklarının dibinde kanlar içinde yerde yatıyordu. Simsiyah kanatlarından biri kırılmıştı. Yüksek bir yerden güneş ve hayat tanrısı Apollo Herkül'e bakıyordu. Ariston güneş tanrısını boyarken çok heyecanlıydı.

Ona bakarak:

— Ey güzellik tanrısı, hürriyet tanrısı, bana yardım et, diye yalvarıyordu.

Ariston Pompei'de zengin bir adamın esiriydi, ama aslında içinden birçok büyük ressamlar yetişmiş Atinalı bir ailenin çocuğuydu. Atina şehrinin hür vatandaşlarındandı. Korsanlar kaçırıp onu Pompei'de esir olarak satmışlardı. Bu zalim ülkede bile sanat kabiliyeti işine yaramıştı. Efendisi Tetreius güzel şeylere değer veren bir insandı. Evindeki bu genç Yunan esirinin iyi resim yaptığını öğrenince ona başka bir iş verilmemesini emretmiş, kendi odasının duvarlarını resimlemesini istemişti.

Ariston resmi yaparken efendisiyle konuştukça onun göründüğü gibi aksi, suratsız bir adam değil, aslında iyi kalbli bir insan olduğunu anlamış, bütün ümitlerini yapacağı resme bağlamıştı. Resmin elinden geldiği kadar güzel olmasına çalışacak, efendisi beğenirse, ona geçmiş hayatını anlatacak, kendisini azat edip Atina'ya göndermesi için dizlerine kapanıp yalvaracaktı.

Apollo'nun resmini yaparken çok özeniyordu. Güneş Tanrısının mavi gözlerinden sanki iyilik fışkırıyordu. Esir sanatçı o anda eserinden başka birşey düşünemez olmuş, bütün dertlerini, üzüntülerini unutmuştu.

O sırada korkunç bir gürültü ortalığı sarstı. Evin içindekiler korkudan çığlıklar atıyorlardı. Ariston diğer esirlerin koşarak kaçıştığını duyuyor, kulağına şu sesler geliyordu:

— Kaçın, koşun! Dünyanın sonu geldi. Cehennem üstümüze ateşlerini yağdırıyor.

Evlerden çılgın gibi bağıran insanlar çıkıyor, sokaklardan sel gibi akıyorlardı. Ressam yerinden kıpırdamıyordu. O anda sanki güneş tanrısı ile beraber gökyüzüne çıkmış, hürriyetine kavuşmuştu. Az bir zaman için evdeki ses kesildi. Yalnız havuzdaki fıskıyenin sesi duyuluyordu. Sanatçı işine devam ediyordu. Gök kubbe yarılıyormuş gibi bir gürültü oldu. Yer yerinden oynadı. Duvarlar sallanıyor, çökecek gibi çatırdıyordu. Ariston'un elindeki fırça sallandı. Fırçadaki koyu bir renk boyadığı tanrının gözlerine sürüldü. Ariston içinde bulunduğu durumun korkunçluğunu o zaman anlayabildi. Avluya çıktı. Havadan nohut büyüklüğünde çakıl taşları dolu gibi yağıyordu. Yüzüne, çıplak kollarına düşenler ateş değmiş gibi etini yakıyordu. Bir çığlık atarak tekrar odaya koştu. O sırada evin içinde başka bir çığlık daha duydu. Ariston merakla sesin geldiği tarafa doğru gitti. Efendi-

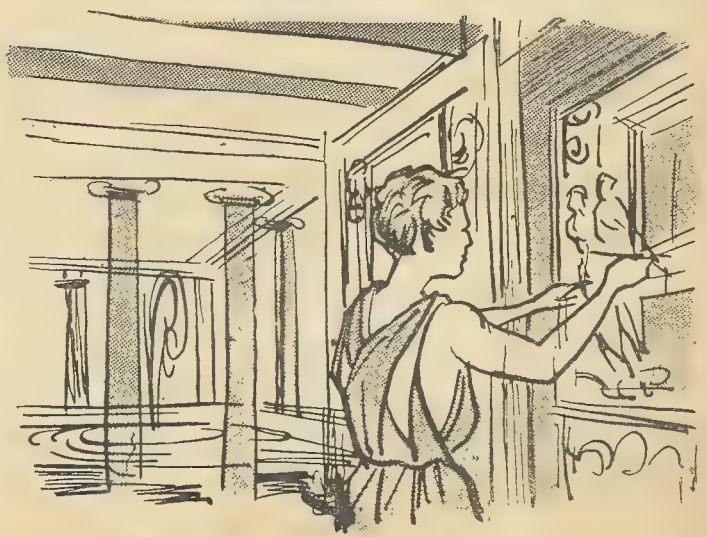

sinin biricik oğlu Caius yerde yatıyordu. Çocuk epeyce zamandan beri hastaydı. Odanın üstündeki dam yarılmıştı. Çocuk gökten yağmur gibi yağan sıcak taşlara karşı korunmak için elleriyle, kollarıyla yüzünü örtmeye çalışıyor, bir taraftan da avazı çıktığı kadar bağırıyordu. Ariston çocuğu kuytu bir yere çekti. «Ne olur, beni bırakma» diye yalvarıyordu.

— Peki sana bakan uşaklar nereye gittiler?

— Onlar korkak. Beni burada bırakıp kaçtılar. Şuraya baksana.

Adam şehrin arkasındaki Vezüv yanardağına baktı. Dağın üstü yemyeşil ağaçlarla kaplıydı, ama tepesinde korkunç bir şey vardı. Ortasından simsiyah bir duman çıkıyor, epeyce yükseldikten sonra bulut gibi gökyüzüne dağılıyordu. İşte havadan durmadan yağan çakıl taşları bu buluttan geliyordu.

Ariston :

— Bu dağ volkanmış, diye söylendi.

Korsan gemisinde İtalya'ya getirilirken tepesinden alevler çıkan bir volkan görmüştü.

Küçük çocuk:

— Ben babamı isterim, babamı, diye ağlamağa başladı.

Ariston o zaman efendisinin evde olmadığını hatırladı. Çocuğuna iyi bir doktor getirmek için bir gemiye atlayıp Roma'ya gitmişti. Caius'un annesi yoktu. Babası çocuğu dadısına bırakmıştı. Ama şimdi dadısı ile evdeki esirler hasta çocuğu bırakıp kaçmışlardı. Yunan esir:

— Baban bugün dönecek, üzülme, dedi. Sözünde durur. Bak göreceksin bu taş yağmuru uzun sürmiyecek, babana kavuşacaksın.

Çocuk ağlamasın diye böyle söylüyordu, ama kendisi de çok korkuyordu. Avluya bazan kendi kafası kadar taşlar düşüyordu. Bunlar avlunun her tarafını kaplamıştı. Durdukları yer dalgaların üstünde çalkanan bir kayık gibi sallanıyordu. İnce, uzun bir sütunun üstünden küçük bronz bir heykel yere düştü ve üstü bir anda havadan yağan taşlarla örtüldü.

Resmini yaptığı Ölüm Ariston'un gözünün önünden gitmiyordu. Bir sütunun arkasından çıkıverecek, karşısına geçip kahkahalar atarak kendisinin ölümünü seyredecekmiş gibi geliyordu. Bütün cesaretini toplayarak:

— Gel Caius, dedi. Çıkalım buradan.

Çocuğu bir battaniyeye sararak sıkıca sırtına bağladı. Kendi başının üstüne de bir yastık koydu. Evden çıkarken gözü son bir defa yaptığı resme ilişti. Ölüm yattığı yerden doğruluyormuş gibi geldi. Ama Apollo resmini yapan sanatçıya gülümsüyordu.

Sokakta yürümek çok zordu. Sıcak taşların üstünde koşamıyor, ikide bir ayağı takılıp sendeliyordu. Sırtındaki yük de epeyce ağır geliyordu. Başı dönüyor, geçtiği yolları tanımıyordu. Zaten yağan taşlar etrafını görmesine engel oluyordu. Bir dükkânın içindeki şarap fıçısı devrilmişti. Şaraplar sokağa kadar akıyordu.

Önden giden kalabalığın peşine takıldı. Herkesin ağzı sanki bağırıyormuş gibi açıktı, ama Ariston dağdan, yerin altından gelen korkunç uğultulardan başka bir şey duymuyordu. İhtiyar bir adam büyük bir kutuyu sıkı sıkı göğsüne bastırmış, öyle koşuyordu. Koşarken kutunun ağzından düşen altın paralar yerlere saçılıyordu. Başka bir adam baygın bir kadını sürüklüyordu. Bir köşeyi dönerken ansızın karşısına başka bir esir çıktı. Ariston'a çarparak onu yere düşürdü. Sonra arkasına bile bakmadan hızla uzaklaştı. Ariston yüzü koyun yerde yatıyordu. Birden bütün ıstırabını unutur gibi oldu. Sızlayan vücudu gevşemeye başlamış, içi rahatlamıştı. Neredeyse uyuyup orada kalacaktı. Güneş Tanrısının gülümsiyen yüzü gözünün önüne geldi. Bu hayal ona kuvvet verdi. Sırtındaki çocuk da battaniyeyi çözüp kendisini

kurtarmaya çalışıyordu. Ariston bütün gücünü toplayarak ayağa kalktı. Yeniden kalabalığın arasına karıştı.

Bu ölüm kalım savaşının ne kadar sürdüğünü kendisi de bilemiyordu. Şehirden çıkınca gökten yağan sıcak küllerin altında o kadar uzun bir zaman koşmuştu ki.. Kapkara bulutun, korkunç kolları sanki onu yakalamak için uzanmıştı. Ariston denize ulaşmaya çalışıyordu.

— Orada efendimi bulacağım, bizi gemisine bindirip bu cehennemden uzaklaştıracak, diye ümitleniyordu.

Deniz kudurmuş gibiydi. Dalgalar nerdeyse küçük gemiyi bir anda yutuverecekti. Kara bulut her tarafı kaplıyordu. Ariston kumlar üzerine, dalgaların yaladığı serin bir yere yatarak :

— Artık yeter, Caius, diye mırıldandı. Bir daha Atina'ya dönmiyeceğim.

Küçük bir kayık sahile yaklaşıyordu. Ariston kendilerine doğru koşan adamları görünce:

— Bunlar kaçmıyorlar, bunlar korkmuyorlar, diye söylendi.

Kalın bir ses diğer adamlara şunları söyledi:

— Çabuk, buraya koşun!

Ariston bu sesi tanımış, heyecan ve yorgunluktan kendinden geçmişti.

Yüzüne çarpan su serpintileri ayılmasına sebep oldu. Sırtındaki yük çözülmüştü. Bir kayığın içinde yatıyordu. Kayık dalgalara batıp çıkıyor efendisi Tetreius kürek çekenlere emirler veriyordu. Biraz sonra kendilerini bekleyen gemiye yanaştılar. Ariston yarı baygın bir halde gemiye çıkarıldı. Efendisi dümende duruyordu. O karanlıkta güneşi görmeden, yıldızlara bakmadan gemiyi nasıl idare edebiliyordu? Ariston efendisinin yüzüne bakınca bir şeyler hatırlar gibi oldu. Arslanı boğan Herkül'ün yüzünde de bu ifade vardı.

Gemi bir saat sonra yanardağın çevresinden epeyce uzaklaşmıştı. Tetreius:

— Tanrılara şükürler olsun, diye haykırdı. O kaynar kazandan kurtulduk.

Daha ağzından bu sözler çıkarken dağın tepesinden gökyüzüne doğru bir alev yükseldi. Kızgın kül yağmuru yeniden başladı. Temiz havaya, durgun denize kavuşabilmek için, esirlerin iki saat daha kızgın küller altında kürek çekmesi gerekiyordu.

Tehlikeli bölgeden uzaklaştıkları zaman Tetreius : «Tanrılara şükürler olsun,» diyerek ellerini göğe kaldırdı. Sonra kürek çeken alamlara dinlenmelerini söyledi.

— Mezardan kurtulduk artık, diyordu.

Ariston bunu duyunca Pompei'de yaptığı resmi hatırladı. Resim her halde lâvların altında kalmış olacaktı. Birden ağlamaya başladı. Ne için ağladığını kendisi de pek bilmiyordu. Belki esir düşüp bu günleri gördüğü için, bel-

KİM BİLİYOR?

1 — 23 Ekim 1960 da yapılan son nüfus sayımına göre memleketimizin nüfusu ne kadardır?

2 — Milli Birlik Komitesi kaç üyeden meydana gelmiştir?

3 — Hindistan cevizi ağacının meyvası olan hindistan cevizi dünyanın birçok yerlerinde geniş ölçüde yenmektedir. Bu ağaçtan daha başka faydalı şeyler de elde edilir mi?

4 — Pirinç, dünyada en çok hangi memleketlerde yetişir? Avrupalılar pirinci ne zaman tanımışlardır?

5 — Termistor nasıl bir alettir? Termistorla ne ölçülür?

6 — Partenon tapınağı nerededir?

7 — Bütün dünyada kaç çeşit elma vardır?

8 — Başımızda kaç tane saç teli vardır?

9 — Harf devrimi hangi tarihte başlamış ve ne şekilde yapılmıştır?

10 — Çaldıran Savaşı hangi tarihte ve hangi hükümdarlar arasında olmuştur? Hangi taraf kazanmıştır?

— Cevaplar 49. sayfada —

ki o kadar emek verdiği resim için, belki de ana yurdu Atina'yı çok özlediği için... O geceyi korkunç rüyalar görerek, sayıklayarak geçirdi. Yanı başında birisi oturuyor:

— Bütün bunlar geçecek, çektiklerini unutunca bir şeyi kalmıyacak, diyordu.

Gözlerini aralayıp efendisini görünce hemen ayağa kalkmaya çalıştı. Onun yamında nasıl olmuş da yatıp uyuyabilmişti?

— Resim bitmek üzereydi efendim, dedi.

Efendisi ne kadar iyi bir insandı. Ariston duyduklarına bir türlü inanamıyordu:

— Senin de esirliğin sona erdi, Ariston. Oğlumu sırtına alıp cehennemden kaçıran bir esir değil, bir kahramandır. Buraya gelir misiniz dostlarım?

Üç Romalı adam Tetreius'un yanına yaklaştılar.

— Oğlumu kurtaran bu adamdır. Sizler de şahit olun, onu azat ediyorum. Artık hür bir insandır.

Ariston efendisinin ayaklarına kapanmış, sevinç göz yaşları döküyordu. Tetreius sözlerine devam etti.

— Hekim, oğlumun yaşayacağını söylüyor. Onu Atina'ya götüreceğim. Hepimiz Atina'ya gidiyoruz. Servetim, dostlarım ve oğlum bu gemide. Atina'da hep beraber çok güzel günler geçireceğiz.

Doğan Kardeş'in yeni kitabı

Wilhelm Tell

Baştan sona kadar merak ve heyecanla okuyacağınız güzel bir kitap. Yeni çıktı. Cildli, renkli, resimli 10 lira

HAYVAN DOSTLARI

Ayfer Çelenkler

Can Tuna

Aylin Çelenkler

Can Alataş

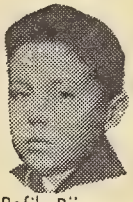
Refik Bürge

Serdar Şenyurt

Selçuk Sözener

Handan Soner

Aygül Ölçer

Çengiz Kefe

İsmail Mahmudoğlu

Tayfun Şenerdoğan

Canan Akarpınar

Nilgün Sözener

Şevket Pekol

Seher Üstün

Aliye Okmen

Ahmet Kartun

Ağız kokusu, dil pası

BU yıl kasım ayı güzel geçti. Ama hava bir sıcak, bir serin oluyor, nasıl giyineceğimizi, nasıl korunacağımızı bilmiyor, en aşağısından nezleye yakalanıyoruz. Nitekim komşumuzun oğlu Altan'ı, bana getirdikleri zaman :

— Grip, nezleden şikâyetçi değilsinizdir inşallah, dedim.

— Yoo! Doktor bey, biz sonbaharın aldatıcı güneşine pek inanmıyor, kendimize iyi bakıyoruz. Bizi üzen, Altan'ın son haftalarda ağzının kokması, dilinin bir karış pas tutması. Annesi size göstermemizi isteyince, rahatsız etmek mecburiyetinde kaldık.

Çocuğu uzun uzun muayene ettim. Çerçekten dilinin simsiyah olduğunu gördüm. Ayrıca ağzının koktuğunu da farkettim. Dişler berbat, üstte, altta bir sürü çürük var.

— Sebebi bunlar dostum, dedim. Oğlunuzun dişlerini yaptırınız. Sonra her yemekten sonra ağzını yıkayıp, dişlerini fırçalamayı ihmal etmesin.

Altan dayanamadı :

— Ya dilimin pasına ne dersiniz? Aynada, dilimi gördükçe korkuyorum.

— O da çürük dişlerden. Peklik de çekiyor, sık sık bademcik iltihabı oluyorsan, dil işte böyle bir karış paslanır. Hem dil deyince hatırıma bir hikâye geldi, dinle anlatayım : Adamın biri, bir gün uşağını çağırır :

— Bu gece pek hoşlanmadığım tanıdıklar yemeğe geliyorlar, sofrayı hazırla, misafir umduğunu değil, bulduğunu yer kabilinden bir şeyler yap, der.

Akşam misafirler sofraya otururlar, ortaya dil çorbası, arkasından dil külbastısı, daha sonra da dilli başka bir yemek gelir... Yemekler yenilir, tatlı tatlı konuşulur...

Aradan iki hafta ya geçer, ya geçmez, bey uşağını tekrar çağırır.

— Bu akşam çok sevdiğim arkadaşları yemeğe çağırdım, göreyim seni bize hünerlerini göster, en güzel yemeklerini hazırla, der. Fakat akşam sofrada geçen defaki dil yemeklerini görünce misafirlerin yanında :

— Nedir senin bu yaptıkların, diye bağırır, yemekler sudan olsun derim, masayı çeşitli dil yemekleriyle donatırsın, itina et, hoş bir şeyler yap derim, gene dil çorbası, dil külbastısı önümüze sürer beni çileden çıkarırsın...

Uşak istifini bozmadan der ki :

— Efendim, siz dil ve ondan yapılanları küçümsemeyiniz, «altı mermer üstü mermer, içinde bir dilber gezer» diye bilmeceleri yapılan dil insanların en önemli organlarından biridir. Başımıza iyilik de, kötülük de çok defa dilimiz yüzünden gelir. Yemeklerin tadını bildiren, kelimelerin tonunu ayarlayan, besileri lokma yapıp boğazımıza götüren dilin cirminin küçük, cürmünün büyüklüğünü bilmeyen yoktur. Sağa, sola, öne arkaya dönen kemiksiz dil coştuğunda sevdiklerini göklere çıkarabildiği gibi, icabında yedi kat yerin dibine geçirir. Dil bıçağın açtığı yaradan daha çok acıtır, veya tadı ile yılanı deliğinden çıkarır. Dilini tutan nasıl başını kurtarırsa, ağız temizliğine dikkat edenler de sağlığını korur.

Gerçekten böyledir; çünkü eski ve yeni bütün doktorlar, dilimiz için ağız ve midemizin sağlamlığını gösteren bir ayna ve hastalıkların habercisidir derler. Çünkü ağız ve sindirim sistemi rahatsızlıklarında dil tıpkı bir bukalemun gibi rengini, gürünüşünü değiştirir, hattâ diş çürümeleri, bademcik iltihapları, mide rahatsızlıkları, barsak tembellikleri yalnız dilimizin rengine tesir etmekle kalmaz, şeklini de değiştirir. İşte Altan, senin ağzının kokması, dilinin paslanması, birkaç çürük dişin olmasından ve sık sık bademciklerinin şişmesindendir.

Altan iki hafta sonra bana geldi.

— Dişlerimi doldurttum, bademciklerimi aldırttım, artık, ne ağzım kokuyor, ne de dilim bir karış paslı Doktor Amca, dedi.

Dr. Kâmran ŞENEL

MAĞARADAKİ YANKI

EROL çizmelerini çıkarıp başaşağı çevirerek yürürken içlerine giren kumları boşalttı. O gün sabahtan beri üç arkadaş kayalıkları, mağaraları keşfediyorlardı. Öğle vakti olmuş, Erdal'la Güven'i bir saatten beri görmemişti. Her halde yakınlardaki bir kayalıkta olmalıydılar.

— Erdal, diye bağırdı.

Derinden derine, «Erdal» diye başka bir ses geldi. Erol kendi kendine :

— Çok acayip, diye söylendi. Biz buraya kaç sefer-dir geliyoruz. Şimdiye kadar hiçbir yankı işitmedik.

Yeniden, «Erdal» diye seslendi. Aynı yankı yine duyuldu. O sırada Erol'un bulunduğu yerin üst tarafından alaycı bir ses geldi :

— Hey, orada ne bağırıp çağırıyorsun. Ben uzakta değilim ki...

Erol başını kaldırıp baktı. Erdal iki kayanın arasından başını uzatmıştı. Güven de yanındaydı. Erol :

— Merhaba çocuklar, dedi. Demin çok tuhaf bir yankı duydum. Şeytan Mağarasından geliyordu.

Erdal bunu duyunca :

— Kardeş, senin başına güneş çarpmış galiba, diyerek alay etti. Ne zamandan beri buralarda dolaşıyoruz. Şimdiye kadar hiç yankı duymadık.

Erol :

— Ama ben duydum, diyerek ısrar etti. Demin duydum.

— Senin masallarına kim inanır!...

— Sana duydum diyorum Erdal. İstersen gel de kendi kulaklarınla işit.

İki arkadaş yanına gelince Erol ayağa kalkıp, «Erdal» diye seslendi. Ses yine yankı yaparak geri döndü. Bundan sonra Erdal da, «Erol» diye bağırdı. Ama bu ses hiç yankı yapmadı. Karşı taraftaki mağara ve kayalıklardan en küçük bir ses bile gelmemişti. Bunun üzerine Erol ortaya bir fikir attı :

— Galiba siz tam benim durduğum yerde durmuyorsunuz, diyerek bir daha «Erdal» diye seslendi. Ses yankılandı.

Erdal :

— Haklıymışsın Erol, dedi. Ama benim anlıyamadığım bir şey var. Biz niçin daha önce burada yankı duymadık?

Çocuklar yemeklerini hazırlayıp yerken durmadan duydukları yankıdan bahsediyorlardı. Eve dönerlerken Erdal arkadaşlarına :

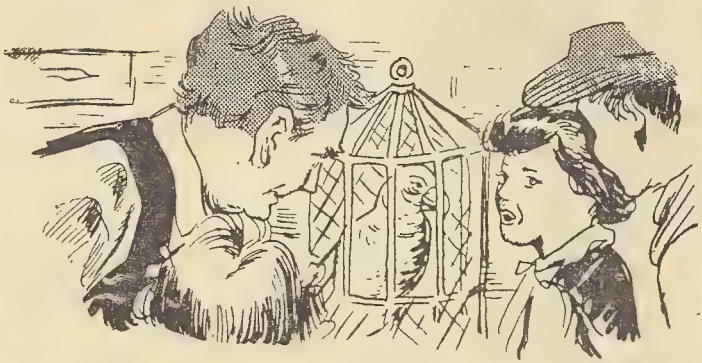

— Çocuklar, bakın aklıma ne geldi, dedi. Benim kardeşim Jale'yi bilirsiniz. Pek kendini beğenmiştir. Ona kayalıkları, mağaraları keşfettiğimizi söylediğim zaman benimle alay etti. Onun böyle şeylerden canı sıkılırmış. Ama kendisi de sihirli, acayip şeylere bayılıyor. Şeytan Mağarasında acayip bir ses duyduğumuzu söyleyip meraka düşüreceğim.

Erol gülerek :

— Ah, onu bir duysa ne yapar acaba, dedi.

Güven hemen bir plân yaptı.

— Beni dinleyin, dedi. Yarın bizim eve akrabalarımız gelecek. İsterseniz Jâle'yi onlarla tanıştıralım. Üçünü beraber buraya pikniğe getiririz.

Jâle ile Güven'in akrabaları Meral'le Keriman, bu daveti sevinçle kabul ettiler. Erol, kızkardeşi Aysel'e de isterse peşlerine takılabileceğini söyledi. Kız buna pek sevindi.

Hep beraber kayalıklara doğru yürürlerken çocuklar kızları korkutmak için Şeytan Mağarasındaki hayaletten bahsettiler. Bir gün önce Erol'un acayip yankıyı duyduğu yere geldikleri zaman durdular. Jâle :

— Niçin burada durduk, diye sordu. Hayaletin Şeytan Mağarasında olduğunu söylemiştiniz.

Erol işaret parmağını dudaklarına götürüp :

— Sus, dedi. Şimdi hayaletle konuşacağız. O da mağaradan cevap verecek.

Bunun üzerine Erdal, kabadayı bir tavırla :

— Hayalet, diye bağırdı.

Mağaradan hiçbir cevap gelmedi. Erdal kendi kendine bir şeyler söylenerek sağa doğru birkaç adım attı. Bir daha, «Hayalet» diye bağırdı. Hepsinin nefesi kesilmiş gibiydi. Yine hiçbir ses gelmedi. Erdal bu sefer de sola doğru birkaç adım atarak ümitsizlikle haykırdı. «Hayalet!» Bu seslerden hiç

birinin yankı yapmaması hayret edilecek bir şeydi doğrusu. Çocuklar ne yapacaklarını şaşırmışlar, sıkıntı içinde birbirlerine bakıyorlardı. Kızlar neredeyse gülmekten bayılacaklardı. Jâle:

— Haydi, hayaleti bize göstersenize, diyordu.

Erdal istemiyerek bazı şeyleri anlatmak zorunda kalmıştı.

— Dün gerçekten burada acayip bir yankı duymuştuk, dedi. Gerçekten duyduk. Ses sanki Şeytan Mağarasından geliyordu.

Çocuklar şimdi kızları korkutmak istediklerine pişman olmuşlardı. Bu yüzden alaylarına hiç ses çıkarmadan katlandılar. Hayaletin cevap vermemesi hepsini hayal kırıklığına uğratmıştı, ama yemeklerini yerken çok eğlendiler.

Arkadaşları sofrayı toplarken Erol etrafta dolaşmaya çıktı. Bir gün önce Erdal'a seslenip sesinin yankısını duyduğu yere gelmişti.

— Erdal, diye bağırdı. Gel dolaşalım...

Sözünün ikinci kısmı ağzında kalmıştı. Uzaklardan «Erdal» diye bir ses geldi.

Meral hayretle:

— Bu ses ne acaba, dedi.

Jâle olanları anlamıştı.

— Şeytan Mağarası yankı yapıyor, diye cevap verdi. Erol bağırmasaydı böyle bir şey hiç aklımıza gelmezdi.

Erol kayalıkların üstünde başka başka yerlerden birkaç defa daha, «Erdal» diye bağırdı. Hep aynı ses geri geliyordu. Ama bir sefer çocuklardan hiçbiri bağırmadığı halde mağaradan yine «Erdal» diye bir ses geldi. Mağaradan kendi kendine yankı çıkmasına imkân yoktu. Jâle:

— Çocuklar, birisi mağaraya saklanmış, dedi. Gelin bakalım.

Yemek sepetlerini alarak hep beraber mağaraya gittiler. Mağaranın içini iyice aradılar, ama, orada kimseyi bulamadılar. Çok yorulmuş, terlemişlerdi. Eve dönmeye karar verdiler. Yola çıktıkları zaman Erol:

— Çok susadım, dedi. Gelin, Ömer amcadan su istiyelim. Evi şurada.

Ömer amca onları çok iyi karşıladı. Evinin yanından akan pınardan bol bol su içtiler. Erol en sona kalmıştı. Suyunu içince:

— Çok teşekkür ederiz Ömer amca, dedi.

O sırada Erdal'ın pınarın yanında unuttuğu yemek sepeti gözüne ilişti.

— Erdal, sepetini al, diye seslendi.

Aynı anda çok yakınlarındaki bir yerden «Erdal» diye duydukları yankıya benzer boğuk bir ses geldi. Erol hayretle gözlerini açtı.

—Ömer amca, bu ne, diye sordu. Bu sesi ne zamandır duyuyoruz. Meraktan deli olacağız.

Diğer çocuklar da geri dönerek adamın yanına gelmişlerdi. O gülerek:

— Aliş bağırıyor, dedi.

Güven hayretle:

— Aliş de kimmiş, dedi. Sakın o hayalet olmasın.

Çocuklar heyecanla başlarından geçenleri Ömer amcaya anlattılar. O da:

— İyi tahmin ettiniz, dedi. Sizin hayalet sandığınız şey bizim Aliş olacak.

Çocukları doğruca evinin arka tarafına götürdü. Hepsi karşılarına ne çıkacak diye sabırsızlanıyorlardı. En sonunda, «Erdal» diye bağıranın kim olduğunu gördüler. Bu, büyük bir kafesin içinde oturan, sarılı, yeşilli çok güzel bir papağandı. Çocukların her birine ayrı ayrı «Erdal...» diye bağırdı.

Aysel merakla sordu:

— Niçin hepimize «Erdal» diyor?

— Bildiği tek isim bu. Benim torunumun adı «Erdal» dır. Çocuk şimdi birkaç haftadan beri teyzesinin yanında kalıyor. Aliş, Erdal'ın papağanı. Zavallıcık sahibi gidince burada yalnız kaldı.

Aysel papağana çok acımıştı.

— Her halde biz «Erdal» diye bağırınca sahibi döndü sanmıştır, dedi.

Yedi arkadaş Ömer amcanın evinden ayrılırlarken sırayla papağanın kafesinin önünden geçerek:

— Allahaısmarladık Aliş, dediler.

Papağan da her birine ayrı ayrı:

— Güle güle Erdal, diye bağırdı.

İnci'nin Eldivenleri

İNCİ, okula giderken yeni kırmızı eldivenlerini giydi. Annesine de:

— Hiç merak etmeyin anneciğim, eldivenlerime dikkat ederim, kaybetmem, diye söz verdi.

Yolda ayakkabısının bağı çözüldü. Hemen eldivenlerini çıkardı. Çantasıyla beraber alçak bir duvarın üstüne koydu. Ayakkabısını bağladığı zaman okulda zil çaldığını duydu. Koşa koşa kapıdan girdi.

Derslerden sonra eve döneceği zaman eldiveninin bir tekini buldu. Ötekini ne yaptığını bir türlü hatırlıyamıyordu. Üzüntüsünden ağlıyarak evine döndü.

— Anneciğim, diye söze başladı.

Ama birden hayretler içinde kaldı. Eldiveninin kaybolan teki masanın üstündeydi. Annesi:

— Sen gittikten sonra arkandan Bobi'yi gönderdim, dedi. Eldiveninin tekini alıp getirmiş.

O sırada Bobi neşeyle havlayarak içeri girdi. İnci köpeğini okşayıp:

— Aferin sana Bobi, dedi. Kırmızı eldivenin benim olduğunu nasıl tanıdın?...

BİLMECE BULMACA...

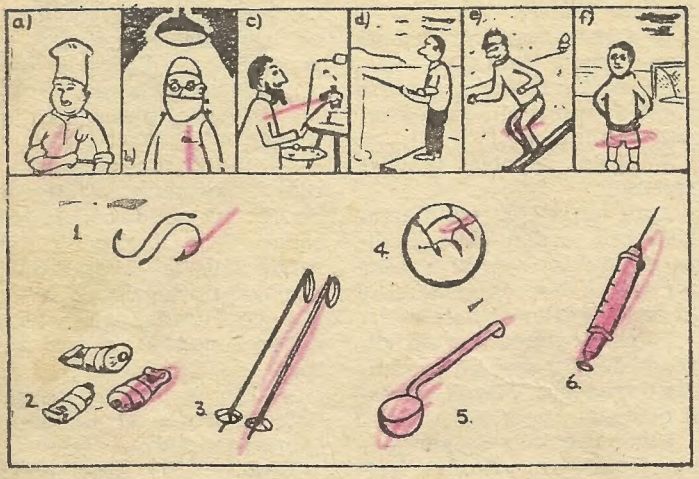

Resme dikkatle bakın. Hangi âleti hangi adam kullanıyor?

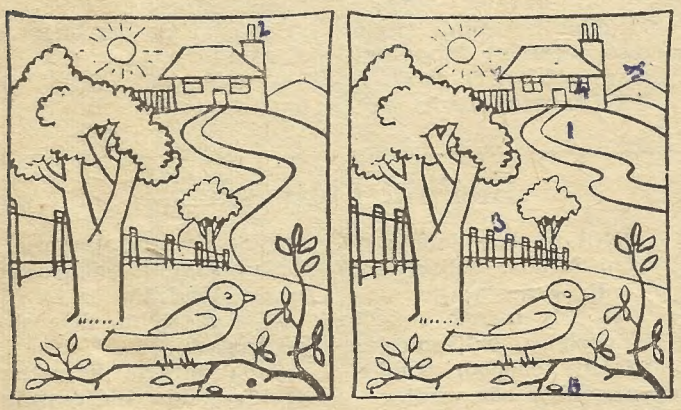

Birbirine benziyen bu iki resimde birçok ayrılıklar vardır. Bunları bulun bakalım.

İYİ DÜŞÜNÜN

Ben her gün okula otobüsle giderim. Otobüs her zaman aynı hızla gidiyor ve okula gelinceye kadar 16 yerde duruyor. Böylece her gün evden okula gitmem için 75 dakika geçiyor. Yalnız pazartesi sabahları okula 1 saat 15 dakikada gidebiliyorum. Acaba niçin?

Çözümü : 1 saat 15 dakika ile 75 dakika aynı şeydir.

SÖZLÜK BİLMECESİ

Aşağıdaki kelimeler ikişer ikişer birbirleriyle ilgilidir. Misal : tuz - biber. 5 dakikada aynı cinsten olan çift kelimeleri ayırmaya çalışınız.

Omlet	Köstebek
Tavuk	Deniz
Tuz	Ekmek
Kaşık	Yıldız
Kirpi	Yumurta
Dalga	Horoz
Keser	Nilüfer
Peynir	Çikolata
Kitap	Kedi
Ay	Kakao
Kahve	Biber
El	Defter
Buğday	Balta
Şeker	Çatal
Köpek	Parmak
Yasemin	Arpa

Çözümü : Omlet - yumurta; tavuk - horoz; tuz - biber; kaşık - çatal; kirpi - köstebek; dalga - deniz; keser - balta; peynir - ekmek; kitap - defter; ay-yıldız; kahve - kakao; el - parmak; buğday - arpa; şeker - çikolata; köpek - kedi; yasemin - nilüfer.

★

Pluto bir mağarada kapalı kalmış. Dışarı çıkmasına yardım edin.

«KİM BİLİYOR» UN CEVAPLARI

1. 27.776.069 kişi.

2. (23) üyeden.

3. Ağacın meyvasından bir çeşit margarin ve başka yağlar elde edilir. Bunlar makina yağı olarak ve aydınlatmada kullanılır. Sabun, mum yapılır. Ağaçtan çeşitli boyalar, kokulu maddeler çıkarılır. Liflerinden ip, hasır, fırça da yapılır.

4. Pirinç, yeryüzünde yaşayan insanların 1/3 ünün veya yarısının başlıca besinidir. En çok güney, güney doğu, doğu Asya'da sırayla Çin, Hindistan, Japonya, Kore, Burma, Siam gibi memleketlerde yetiştirilir. Çin ve Hindistan'da pirinç ziraati çok eskidir, başlangıcı bilinmemektedir. Yunanlılar pirinci ilk defa Büyük İskender'in Asya'ya yaptığı seferlerde görmüşlerdir.

5. Termistor, termometre gibi ısı ölçen bir alettir. Yalnız termometre yeryüzünde ısı ölçer. Termistor ise fezada ısı ölçer. Termistorlar boncuk büyüklüğündedirler. Her sunî peykin içinde ve dış yüzeyinde birkaç tane termistor bulunur.

6. Partenon tapınağı yeryüzündeki harabelerin en güzellerinin bulunduğu Atina Akropolisindedir. Burası denizden 165 metre yükseklikte bir tepedir. Partenon klâsik mimari tarzının en güzel bir örneğidir.

7. 2000 çeşitten fazla.

8. Bu sayı insandan insana değişir. Yalnız ortalama olarak esmerlerde 109.000, sarışınlarda 140.00 saç teli bulunduğu hesaplanmıştır.

9. Atatürk 9 Ağustos 1928 de Sarayburnu parkında bir nutuk söyliyerek Arap harflerinin kaldırılacağını, bunun yerine kullanılacak olan Lâtin harflerinin ne gibi kolaylıklar sağlıyacağını millete anlatmıştır. Ondan sonra büyük, küçük herkes Lâtin harflerini öğrenmiştir.

10. 23 Ağustos 1514 de Yavuz Sultan Selim'le İran hükümdarı Şah İsmail'in arasında olmuştur. Yavuz bir gün içinde Şah İsmail'in ordusunu büyük bir bozguna uğratarak İran içlerine kadar girmiştir.

Okunacak Kitaplar

DOĞAN KARDEŞ'İN CİLTLİ, RESİMLİ GÜZEL KİTAPLAR SERİSİ

	Fiyatı
Masal Bahçesi	10 lira
Andersenden Masallar	10 »
Binbirgece Masalları	10 »
Hayvan Hikâyeleri	10 »
12 Büyük Adam	10 »
Wilhelm Tell	10 »
Dede Korkut Masalları	10 »
Allah Rahatlık Versin	10 »
Dünyanın Dört Bucağından Dostlar	10 »
Gökten Üç Elma Düştü	10 »
Babanız Atatürk	5 »
Küçük Prens	5 »
Kırmızı Saçlı Çocuk	5 »
Şiir Bahçesi	3 »
Ünlü Operalar	15 »
Fen ve Tabiat Ansiklopedisi	20 »

BİLGİ KİTAPLARI

Eşyanın Hikâyesi	300 Krş.
Işığın Hikâyesi	200 »
Saatin Hikâyesi	250 »

ÇOCUK ROMANLARI SERİSİ

Yeşil Mühürlü Mektup	200 »
Pembe Evin Kedisi	200 »
Marko Polo	200 »
Kaçırılan Doktor	200 »
Jennifer Teyzenin Anahtarları	250 »

Bu kitapları İstanbuldaki Doğan Kardeş satış mağazalarında ve kitapçılarda bulabilirsiniz. Taşradaki okuyucularımız (Doğan Kardeş Yayınları, P. K. 1146 - İstanbul) adresine kitap parasını posta havalesi veya posta pulu olarak gönderirlerse istedikleri kitaplar derhal adreslerine yollanır.

★

BİNGO OYNIYALIM

— *Başı 23. sayfada* —

rilmez.

Yana doğru yahut yukarıdan aşağı kimin kartında üç fasulye en önce yan yana gelmişse o bir puan alır. İkinci sırayı ilk önce tamamlıyan da bir puan alır. Kartındaki dokuz kareyi dolduran «Bingo» diye bağırır ve üç puan birden alır. Oyun oynanırken puanlar bir yere yazılır. Bir kere bingo yapılınca bütün kartlardaki fasulyeler alınır. Kartlar karşılaştırılıp yeniden oyunculara dağıtılır. Böylece bir zaman oyuna devam edildikten sonra kim en çok puan almışsa o kazanır.

Küçük Sıpa

«Niçin hergün sahibimin pazarda satacağı sebzeleri sırtımda taşıyorum? Artık ona hizmet etmekten bıktım. Hayatımı yarından itibaren değiştirmeliyim.»

Bunu söyleyen parlak tüylü gri bir sıpaydı. Sahibi ertesi sabah sebze küfelerini sırtına yüklediği zaman hergünkü gibi ses çıkarmadı. Sabırla bekledi. Nihayet yola çıktılar. Bir müddet gittikten sonra sıpa durdu. Sahibi onu okşıyarak, «Haydi yürü yavrum» dedi. Bundan hırslanan sıpa, kendi kendine şöyle söylendi: «Gayret bugün hürriyetine kavuşacaksın.» Ve birden arka ayaklarını kaldırarak küfeleri yere fırlattı. Sonra da yakında bulunan çam ormanına daldı. Sahibi şaşırıp kalmıştı. Ama artık onu yakalamanın imkânı yoktu. Zavallı kadın, sebzeleri küfelere koyup, yoldan komşularının geçmelerini bekledi. Çiftliğe döndükten sonra kocasıyla birlikte onu aradılar ama, bulamadılar.

Bizim sıpa, kendini çayırda bulunca koşup oynamağa başladı. Hürriyet ne güzeldi. Yavaş yavaş akşam oluyordu. O anda çiftliği, samanla dolu temiz ahırını hatırladı. Şimdi orada olmayı istedi. Sabah olunca, geceyi unutup tekrar koşup oynamaya başladı. Biraz yürüdükten sonra, çayırda birkaç adamla iki at gördü. Adamların fena oldukları yüzlerinden belliydi. Bir tanesi yanına gelip, onun boynunu okşadı. Önce kaçmak istedi, fakat sonra hoşuna gitti. Bir ara arkadan bir adam geldi, boynuna bir ip geçirdi. Bizim sıpa kurtulmak için çabaladı, ama artık ümit yoktu. O kadar istemiş olduğu hürriyeti büsbütün elinden gitmiş, çalgıcı çingenelerin eline düşmüştü.

Gece olunca yürümeye başladılar. Artık, çiftlikteki rahat yoktu. Biraz yorulup yavaşlasa sopayı yiyordu. Şimdi ahırını ne kadar özlemişti. Her zaman bol yiyecek bulamadığı için zayıflamış, eski güzelliğini kaybetmişti.

Bir gün yolları bir kasabaya düştü. Burası bizim sıpaya hiç yabancı gelmedi. Sabahleyin atlarla beraber, sıpayı da bir çocuğa verip otlatmağa yolladılar. Fakat o gün sıpada bir tuhaflık görülüyordu. O kadar aç olmasına rağmen yemek yemiyor, etrafını kokluyordu. Burasını tanımıştı. Evet burası eski sahibinin şehriydi. Kendini toparlayıp dört nala koştu. Yolları tanıdığı için çabucak çiftliğe vardı. Kapıya gelince, bütün gücüyle anırmağa başladı. Onun sesini duyan sahibi, koşarak kapıyı açtı. Küçük sıpalarının geri döndüğünü anlayınca sevinçle kocasını çağırdı. Beraberce onu ahırına götürüp taze ot verdiler.

Artık sahibiyle hergün pazar yerine uslu uslu gidiyorlardı. Sıpa çam ormanının yanından geçişlerinde, utançla kulaklarını indiriyordu. Sevgili sıpasının ne kadar üzüldüğünü anlıyan sahibi onu artık affetmişti. Ormandan geçerken kulaklarını okşuyor, her şeyi unuttuğunu anlatmak istiyordu.

Fransızcadan nakleden :
Füsun Topçugil

İLK GÜN

Çok heyecanlı idim,
Okula ilk geliyordum,
Annem bırakınca beni,
Ağlamaya koyuldum.

Başladık alfabeye
ABCD diye,
Başladık bakkallık oynamıya,
Bütün param gitmişti haydan huya
Nohuda fasulyeye.

Başladık hecelemeye,
Sonra da kelimeye,
Alfabeyi bitirdik
Karganın sözleriyle.
Derken koca bir sene bitti,
Çoğumuz sınıfı geçti.

Ali Galip ÖNAY

ABONELERİNİZİ YENİLEYİN

Bazı kardeşler abonelerini zamanında yenilemeyi unutuyorlar. Aybaşında dergileri gelmeyince de üzülüyorlar. Doğan Kardeşin aksamadan evlerine gelmesini isteyen kardeşler abonelerini vaktinde yenilerler. Bunun için Yapı ve Kredi Bankası şubelerinden birine 10 lira yatırmak, ya da bu parayı (Doğan Kardeş Yayınevi, P. K. 1146 - İstanbul) adresine posta havalesi olarak yollamak kâfidir.

İstanbuldaki kardeşlerimiz Doğan Kardeş'in Galatasaray Atlas sineması yanında ve Divanyolundaki Doğan Kardeş mağazalarında da abone yazılabilirler.

★

ADRESLERİ DEĞİŞEN ABONELERİMİZE

Birkaç defa yazdığımız halde, adresleri değişen bazı abonelerimiz, hâlâ bize yeni adresleriyle birlikte eski adreslerini ve abone numaralarını bildirmiyorlar. Bu yüzden dergileri kendilerine geç yollanıyor. Zarfın üstünde adres yazılı etiketin kenarındaki ilk, yani üstteki numara abone numarasıdır. Alttaki numara da abonenizin hangi sayıda başlayıp hangi sayıda biteceğini gösterir.

Adres değiştirmek isteyen kardeşler bize eski ve yeni adresleriyle bu numaraları muhakkak bildirmeli, ayrıca mektuplarına 50 kuruşluk posta pulu eklemelidirler.

Adres değişiklikleri en geç ayın 20 sine kadar bize bildirilirse, o ayın dergisi yeni adrese yollanır.

Dickens